Ніва
ТЫДНЁВІК ГПБГКТ
№ 48 (874) ГОД XVII БЕЛАСТОК 26 ЛІСТАПАДА 1972 г. ЦАНА 60 гр.

ГП БГКТ у сёлетнім плане сваіх мерапрыемстваў вялікае месца прысвяціла святкаванню 90-ай гадавіны з дня нараджэння Янкі Купалы і Якуба Коласа. Купалаўскія ўрачыстасці ў асноўным ужо адбыліся, пачаліся коласаўскія. Аб адной з іх пішам сёння на стар. 3 («Багаты коласаўскі вечар»). На здымку: удзельніцы гэтага вечара, Беларуская эстрада гарадскога аддзела БГКТ у Беластоку ў мантажы «Вечар з вершам і песняй». Злева направа: Зіна Казбярук, Вера Кандрацюк, Валя Рубчэўская, Геня Грыгарук, Марыся Пракапюк і Геня Бручко.

ВАЧЫМА ПРАКУРОРА

Мы сядзелі ў мяккіх крэслах і вялі сяброўскую гутарку. Ён — пракурор і я — журналіст.

Нашу ўвагу заняў на момант дыктар тэлевізійнай перадачы, які падаваў навіны дня. Ён прачытаў інфармацыю аб супольным пасяджэнні Палітбюро Цэнтральнага Камітэта ПАРП і Прэзідыума ўрада нашай краіны. Нас зацікавіла высокая і станоўчая ацэнка гаспадарчых дасягненняў, якія дазволілі ўтрымаць і прадоўжыць стабілізацыю цэн на харчовыя прадукты, а адначасова вызначыць новыя, павышаныя заданні для нацыянальнай гаспадаркі на 1973 год.

— Што ты мяркуеш аб гэтым? — запытаў я свайго сябра пракурора.

— Вядома, толькі цешыцца трэба, што партыя, што наш урад шчыра апавяшчаюць народу свае пастановы.

— Яны таксама патрабуюць ад нас яшчэ лепшай, больш прадукцыйнай працы, — заўважыў я.

— Так, — згадзіўся пракурор, — гэта ж аснова дасягненняў. Толькі калі гэты заклік перакласці на мову штодзённасці, у выпадку маёй прафесіі абазначае гэта яшчэ больш заўзятую і рашучую барацьбу з усякага роду злачынствам, са спробамі жыць на чужы кошт.

На экране тэлевізара паявілася фатаграфія нейкага маладога мужчыны і зараз жа мы даведаліся, што яго шукае міліцыя.

— Вось бачыш, — сказаў пракурор, — гэта адзін з іх.

— А ў нас на Беласточчыне ці многа такіх «блакітных птушак»? — пацікавіўся я.

— Хапае. Асабліва па-даўнейшаму б'юцца юрлівыя хлопцы ў час розных фэстываў, вяселляў, хрысцін і іншых сямейных гульняў. На працягу апошніх трох год колькасць іх павялічылася больш як на палавіну. З бойкамі сябруюць па-суседску два іншыя віды злачынстваў: Няшчасныя выпадкі на дарогах і знасілаванне маладых дзяўчын.

— А прычыны?

— Вельмі розныя, аднак часта паўтараецца п'янства, асабліва ў вёсцы.

— Ты ўспомніў пра знасілаванне жанчын...

— Так, на жаль, і тут мы аднатавалі сумны прыбытак, бо колькасць знасілаванняў на працягу мінулых трох год павялічылася амаль на 50 працэнтаў. Здараліся даволі часта знасілаванні груповыя. А колькі такіх выпадкаў скрывае дзявочая сарамлівасць? Адно табе магу сказаць, што пракуратура ў гэтых выпадках з поўнай суровасцю прымяняе правы.

— Тут вы маеце за сабой поўную падтрымку грамадскай апініі.

— Гэта для нас рэч вельмі важная. Хацелася б, каб таксама грамадзяне дапамагалі нам змагацца з алкагалізмам. Вось у мінулым годзе больш чым 1/3 частка злачынцаў ішло на праступную дзейнасць па-п'янаму. У некаторых паветах, між іншым, у Бельскім і Гайнаўскім было праведзена комплекснае даследаванне алкагалізму. Яно паказала залежнасць злачынстваў і п'янства. У Гайнаўскім павеце міліцыя выкрыла ў гэтым годзе аж 43 самагоншчыкаў. У Бельску за распіванне малалетніх тамашняя пракуратура накіравала справу ў суд.

Працяг на стар. 4

Дапаможам дзецям

Нашым чытачам няма патрэбы шмат тлумачыць таго, што большасць вясковых дзяцей адмервае дзень у дзень па добрых некалькі кіламетраў у школу і назад. Не так страшна, калі адлегласць да школы толькі 2—3 км, але здараецца і па 5—6.

Няма ў гэтым нічыёй віны. У кожнай малой вёсачцы школы быць не можа. Сучасная школа павінна даць кожнаму дзіцяці як найбольш грунтоўных ведаў, павінна мець добра абсталяваныя кабінеты, майстэрні. Вясковае дзіця павінна атрымаць такую ж адукацыю, як гарадское.

Таму трэба лічыцца з тым, што і ў далейшым будзе наглядацца працэс цэнтралізацыі школ, спалучэння нават некалькіх малых школ у вялікія і добрыя.

У краіне існуе ўжо эксперыментальна 12 гмінных школ. Гэта добра абсталяваныя пляцоўкі, з поўным камплектам дзяцей. Дзяцей прывозяць сюды з усёй ваколіцы, тут яны вучацца, займаюцца ў гуртках, выконваюць свае дамашнія заданні, атрымліваюць абед, а вечарам прыязджаюць дадому. Такія эксперыментальныя школы ўжо сёння маюць шмат прыхільнікаў, і ўсё гавораць аб тым, што іменна такія школы стануць паўсюднай формай падставовага навучання.

Але дзяцей у школу трэба завезці. Каб вырашыць толькі адну гэту справу па ўсёй краіне, патрэбны велізарныя фінансавыя сродкі. Дзяржава, напэўна, знойдзе на гэта грошы, толькі трэба яшчэ ўсё добра праверыць, пералічыць, па-гаспадарску арганізаваць. А на гэта спатрэбіцца некалькі год.

Пакуль што нашы дзеці ходзяць у школу. Многія бацькі купілі дзецям веласіпеды. Добра было б, каб дзіця магло яшчэ зімой карыстацца лыжамі. Веласіпедныя ці лыжныя прагулкі па некалькі кіламетраў два разы ў дзень вельмі патрэбны для здароўя дзіцяці, для яго добрага фізічнага развіцця. Няхай жа ж кожны бацька, купляючы дзіцяці веласіпед і лыжы, ператворыць абавязак дзіцяці хадзіць у школу ў прыемную прагулку.

Сёння ж кожную раніцу па палявых і шасейных дарогах тупаюць з розных бакоў да сваёй школы фігуркі з сумкамі за плячыма. Па шашы іх мінаюць машыны, вазы. Калі надвор'е неспрыяючае, дождж ці віхура, не адзін шафёр паспачувае малому, затрымаецца, адчыніць дзверкі машыны ды весела скажа:

— Садзіся, студэнт, падвязу!

І якая ж гэта прыемная нечаканасць для малога: і машынай праехаўся, і ў школе першы.

З думкай аб дзецях арганізуецца ў нас штогод конкурс пад назвай «Шафёр, памажы дзіцяці». Заключаецца ён у тым, каб шафёры часцей падвозілі дзяцей у школу, калі толькі ім гэта па дарозе. А дзіця будзе дзякаваць за гэта, уручаючы адпаведную картачку з надпісам «Дзякую табе, шафёр!» і з пячаткаю школы. Падрыхтоўкай такіх картачак зоймуцца самі дзеці пад кіраўніцтвам настаўнікаў. А шафёры, сабраўшы ўсе такія карточкі разам, вясною, перад падсумаваннем конкурсу, перашлюць іх у аддзел камунікацыі павятовай рады нарадовай. Арганізатары конкурсу рыхтуюць для ўдзельнікаў шэраг узнагарод, якія будуць уручаны пераможцам конкурсу пад канец навучальнага года.

(Працяг на стар. 4)

У МАЙСТЭРНЯХ МАСТАКОЎ

Янка Салавянюк

Янка Салавянюк нарадзіўся 10 лютага 1945 года ў вёсцы Навасады Гайнаўскага павету. Пачатковую школу закончыў у роднай вёсцы, а пасля вучыўся ў Агульнаадукацыйным ліцэі з беларускай мовай навучання ў Гайнаўцы. Пасля матуры вучыў дзяцей у Курашаве і Сацах.

Яшчэ ў ліцэі Янка Салавянюк часта задумваўся над тым, чаму найлепш было б прысвяціць свае маладыя гады. Янка меў літаратурныя схільнасці. Многа чытаў, а нават рабіў спробы ў малых формах літаратурнага жанру. Успамінаючы тыя гады, Янка прапануе маёй увазе свой літаратурны нарыс, які быў апублікаваны ў кнізе пад загалоўкам «Аванс пакалення». Змест нарыса «Іду праз вёску свішчучы» напісаны сапраўды цікава і з немалым талентам. Аднак ужо ў II класе сярэдняй школы намеры Янкі адмяніліся. Яго ўражлівую душу паглынала мастацтва. Да гэтага заахвоціў яго настаўнік малюнку Анатоль Корзун, які і цяпер нязменна працуе ў тым жа самым ліцэі. З'яўляецца ён вядомым гайнаўскім мастаком.

Пачынаючы вучыць вясковых дзяцей, Янка Салавянюк усяцэла аддаецца жывапісу. Чытае кнігі на тэму мастацтва, паглыбляе свае веды аб выдатных жывапісцах і іх карцінах. Пачынае рабіць эскізы. Выходзіць надрэнна і гэта заахвочвае да далейшай працы, а адначасова непакоіць, бо Янка ўжо ведае, што мастацтва будзе для яго самым дарагім усё жыццё.

Для гэтага трэба было яшчэ доўга вучыцца. Янка вырашыў паступіць на мастацка-педагагічнае аддзяленне універсітэта імя Мікалая Каперніка ў Торуні. Навуку ва універсітэце заканчвае ў 1969 годзе. Разам са сваімі калегамі-мастакамі ездзіць на мастацкія пленеры ў Шчэцін, Аполе, Гданьск і Козле. У некаторых з гэтых гарадоў яго калегі — мастакі пачынаюць працаваць прафесіянальна і застаюцца, заводзяць сем'і.

Янка таксама шукае дарогі ў сталае жыццё, пачынае творчую працу ў далёкіх ад роднай Беласточчыны гарадах, у якіх былі добрыя ўмовы для працы. Часамі толькі нейкі тужлівы боль ды сум па роднай вёсцы кранаў чуллівую душу маладога мастака. Часцінка яго душы засталася недзе ля Белавежскай пушчы, там, дзе ў маленстве ставіў першыя самастойныя крокі, дзе быў упершыню закаханы ў адну вясковую прыгажуню...

Туга за роднымі далямі не дазволіла Янку заставацца даўжэй за межамі Беласточчыны. Пакідае ён працу ў сваёй майстэрні ў Козлі. Вяртаецца на Гайнаўшчыну. Пачынае працаваць у павятовай культурна-асветнай парадні ў Гайнаўцы, а пасля ў адной з гайнаўскіх школ. І вось ён зноў сярод сваіх бы-

(Працяг на стар. 4)

Янка Салавянюк.

Падзеі ◊ Здарэнні ◊ Факты ◊ Каментарыі ◊ Весткі

СВЕТ

БССР

ПОЛЬШЧА

ВАЯВОДСТВА

ПЕРАМОГА БРАНТА

У мінулую нядзелю адбыліся выбары ў бундэстаг у ФРГ. Выбары, якімі цікавіўся ўвесь свет, прынеслі рашучую перамогу сацыял-дэмакратычнай партыі Бранта. СПД атрымала 46 прац. (1969 г. — 42,7 прац.) галасоў і будзе мець 230 мандатаў, ЦДУ/ЦСУ — 45 прац. (46,1 прац.) і будзе мець 224 мандаты, а кааліцыйная ФДП — 8,5 прац. галасоў (5,8 прац) атрымліваючы 42 мандаты. Такім чынам, дагэтуляшняя кааліцыя будзе мець перавагу 48 мандатамі.

ДАДАТКОВАЯ СУСТРЭЧА

Міністэрства замежных спраў ДРВ распаўсюдзіла камюніке пад загалоўкам «Спецыяльны саветнік Ле Дык Тхо накіраваўся ў Парыж».

У апошнія дні, гаворыцца ў камюніке, амерыканскі бок зноў выставіў просьбу аб дадатковай канфідэнцыяльнай сустрэчы паміж ЗША і ДРВ для вырашэння пытання аб падпісанні «Пагаднення аб спыненні вайны і аднаўленні міру ў В'етнаме». Для таго, каб зноў прадэманстраваць добрую волю і сур'ёзную пазіцыю, ДРВ згадзілася з вышэйуказанай прапановай амерыканскага боку.

Канфідэнцыяльная сустрэча з амерыканскім бокам пачалася ў панядзелак 20 лістапада г.г.

ФІЛІПІНЫ БУДУЦЬ МАХАРЛІКУ?

Спецыяльны камітэт, які займаецца распрацоўкай канстытуцыі Філіпін, уключыў у праект канстытуцыі палажэнне аб перайменаванні краіны. Калі прапанова камітэта будзе адобрана, дзяржава, якая звыш 400 гадоў насіла імя каланіяльнага ўладара — іспанскага караля Філіпа II, стане называцца Махарліку, што на мове тагалог абазначае «высакародны», «велічны».

Да новых парламенцкіх выбараў, згодна з праектам, цяперашні прэзідэнт Фердынанд Маркас будзе называцца кіраўніком часовага ўрада. Чакаюць, што праект новай канстытуцыі краіны будзе перададзены на зацвярджэнне выбаршчыкаў у студзені будучага года.

КАНФЕРЭНЦЫЯ ПА АХОВЕ АСЯРОДДЗЯ

У Лондане адбылася міжурадавая міжнародная канферэнцыя па ахове акружаючага асяроддзя. У яе рабоце ўдзельнічалі дэлегацыі 80 краін.

Удзельнікі канферэнцыі выпрацавалі канвенцыю па прадухіленню забруджвання мораў шкоднымі адходамі.

Канвенцыя будзе адкрыта для падпісання ўсімі дзяржавамі.

ТАВАРЫСТВА «СССР—ФРГ»

На сходзе савецкай грамадскасці, прысвечаным развіццю эканамічных, навуковых і культурных сувязей паміж Савецкім Саюзам і ФРГ, гаварылася, што ў апошні час становяцца ўсё больш ажыўленымі сувязі паміж савецкімі і заходнегерманскімі арганізацыямі. Расшыраецца абмен паміж гандлёва-эканамічнымі, культурнымі і спартыўнымі дэлегацыямі, увайшлі ў практыку паездкі спецыялістаў, вучоных, дзеячоў культуры.

Удзельнікі сходу прынялі рашэнне аб пераўтварэнні існуючага з 4 лютага 1970 года Савецкага інстытута па развіццю сувязей з грамадскасцю ФРГ у таварыства «СССР—ФРГ». (а.к.)

ПЛЕНУМ ТВОРЧЫХ РАБОТНІКАЎ

У Мінску адбыўся аб'яднаны пленум саюзаў пісьменнікаў, мастакоў, кампазітараў, кінематаграфістаў, архітэктараў, журналістаў БССР і Беларускага тэатральнага таварыства. Быў ён прысвечаны 50-годдзю з дня ўтварэння СССР. Творчыя работнікі абмеркавалі свой удзел у ажыццяўленні рашэнняў XXIV з'езду КПСС. Са справаздачнымі дакладамі выступілі старшыні паасобных творчых саюзаў, а сярод іх ад імя пісьменнікаў БССР народны паэт Максім Танк.

РАБОТНІКІ ПАРП НА БРЭСТЧЫНЕ

Група партыйных работнікаў Польскай аб'яднанай рабочай партыі на чале з намеснікам загадчыка аддзела сельскай гаспадаркі ЦК ПАРП Станіславам Собчыкам наведала Брэстчыну. У Баранавіцкім райкоме партыі польскім таварышам расказалі аб стылі і метадах работы райкома партыі па кіраўніцтву сельскай гаспадаркай. У перадавым калгасе «Перамога» польскія партыйныя работнікі агледзелі сельскагаспадарчую тэхніку, механізаваны склад збожжа, цікавіліся падрыхтоўкай насеннага фонду да веснавой сяўбы, жывёлагадоўчым комплексам, разлічаным на адкорм 6 тысяч свіней, а таксама культурна-бытавымі збудаваннямі, на якія калгас толькі ў гэтым годзе адвёў амаль 600 тысяч рублёў.

ЮБІЛЕЙ САЎГАСА

Саўгас «Перамога» Лідскага раёна лічыцца адной з буйнейшых гаспадарак Гродзенскай вобласці. Яму падпарадкаваны звыш 6 тысяч гектараў сельскагаспадарчых угоддзяў. За 25 год існавання ў саўгасе «Перамога» здзейсніліся карэнныя перамены. Цяпер ён спецыялізуецца на адкорме буйной рагатай жывёлы. Гэта сапраўдная фабрыка мяса, якая, напрыклад, у мінулым годзе выпусціла 1300 тон ялавічыны, што дало саўгасу паўтара мільёна рублёў чыстага прыбытку. Ураджаі саўгас атрымоўвае таксама высокія.

ПАД ГУКІ АРКЕСТРА

250 музыкантаў, якія склалі аб'яднаны духавы аркестр, прамаршыравала вуліцамі Магілёва. Яны аб'явілі такім чынам пачатак абласнога фестывалю мастацкай самадзейнасці, прысвечанага 50-годдзю Савецкага Саюза.

ВЫСОКАЯ ЯКАСЦЬ

Вырабам Мінскага радыёзавода — тэлевізару «Гарызонт—204» і транзістарнаму радыёпрыёмніку «Акіян—203» — прысвоены дзяржаўны знак якасці. Гэтыя апараты не залежваюцца на полках магазінаў, бо яны адзначаюцца высокай устойлівасцю і прыгожым афармленнем. Калектыў завода паспяхова выконвае свае абавязацельствы. Выпусціў звыш плана ўжо 7 тысяч тэлевізараў і 4600 радыёпрыёмнікаў. (вр)

ПАСЯДЖЭННЕ ПАЛІТБЮРО І ПРЭЗІДЫУМА ЎРАДА

16 лістапада адбылося супольнае пасяджэнне Палітбюро ЦК ПАРП і Прэзідыума ўрада, якое прысвячалася абмяркоўцы візіту I сакратара ЦК ПАРП Э. Герка і старшыні Рады Міністраў П. Ярашэвіча ў Балгарыю. Візіт атрымаў станоўчую ацэнку, паколькі спрыяў умацаванню братэрскіх адносін паміж дзвюма дзяржавамі. Палітбюро ЦК ПАРП і Прэзідыум урада прынялі пастанову аб далейшым развіцці польска-балгарскага супрацоўніцтва. У чарговым пункце нарады была праведзена ацэнка прадукцыйных вынікаў за перыяд студзень — кастрычнік г.г. Згодна прызнана, што асноўныя грамадскія і гаспадарчыя задачы выконваюцца паспяхова. Утрымоўваецца высокая дынаміка прамысловай прадукцыі, а таксама значна павялічыўся гандлёвы абмен з замежнымі краінамі і паправіўся інвестыцыйны працэс. У суме існуюць рэальныя магчымасці перавыканання плана на 1972 год.

Палітбюро ЦК ПАРП пастанавіла склікаць 27—28 лістапада г.г. пасяджэнне, якое будзе прысвячацца маладзёжным справам.

VII КАНГРЭС ПРАФСАЮЗАЎ

Закончыўся VII кангрэс прафсаюзаў. Паўторна старшынёю ЦРЗЗ быў выбраны У. Кручэк. Кангрэс прыняў пастанову аб задачах прафсаюзаў у далейшым сацыялістычным развіцці нашай краіны.

ПЛЕНУМ ГП ЗМВ

16 лістапада адбылося пленарнае пасяджэнне Галоўнага праўлення ЗМВ, на якім былі абмеркаваны праблемы, звязаныя з удзелам гэтай арганізацыі ў праведзенні рэформы мясцовых улад на вёсцы і задачамі гмінных праўленняў ЗМВ.

ГАНДЛЁВЫ АБМЕН

Нядаўна быў заключаны польска-дацкі дагавор аб гандлёвым абмене на 1973 год. У час сустрэчы прадстаўнікоў міністэрстваў замежнага гандлю былі абмеркаваны справы кааперацыі ў галіне будаўніцтва і спажывецкай прамысловасці.

НОВЫЯ АЎТОБУСЫ

Яшчэ ў снежні г.г. фабрыка аўтобусаў пачне прадукцыю новых аўтобусаў на французскай ліцэнзіі тыпу «Берлье».

ПЕРШЫЯ «ТАРПАНЫ»

Праз месяц сяляне атрымаюць першыя асабова-таварныя аўтамашыны «Тарпаны». У наступным годзе будзе іх больш тысячы.

«РУБІН — 707 П»

Прадукцыю тэлевізараў тыпу «Рубін — 707 П» для каляровых тэлеперадач пачала Варшаўская фабрыка тэлевізараў. Дазволяць яны глядзець праграму з усіх тэлевізійных станцыяў у краіне.

ДОБРЫЯ ВЫНІКІ Ў МАШЫНАБУДАЎНІЧАЙ ПРАМЫСЛОВАСЦІ

Машынабудаўнічая прамысловасць дасягнула добрых вынікаў у выкананні плана за 10 месяцаў г.г. Яна перавыканала іх на агульную суму 900 млн. зл. (ця)

КАЛЕГІЯ МІНІСТЭРСТВА ЗДАРОЎЯ

У Беластоку адбылося выязное пасяджэнне калегіі Міністэрства здароўя і грамадскай апекі разам з Прэзідыумам ВРН. У сувязі з гэтым на Беласточчыне прабывалі віцэ-міністры здароўя Р. Бжазоўскі і С. Марцінкоўскі, генеральны дырэктар міністэрства Р. Сэцомскі, прадстаўнік ЦК ПАРП Е. Камінскі, дырэктары дэпартаментаў Міністэрства здароўя. Удзельнічалі ў пасяджэнні таксама прадстаўнікі Найвышэйшай ізбы кантролю, ЦРЗЗ, ГП прафсаюза працаўнікоў службы здароўя, Камісіі гаспадарчага планавання пры Радзе Міністраў і іншых. Беласточчыну на пасяджэнні прадстаўлялі члены Прэзідыума ВРН са старшынёй З. Спрыхам і кіраўнік адміністрацыйнага аддзела ВК ПАРП З. Рыбіцкі. Прысутнічалі таксама кіраўнікі аддзелаў здароўя прэзідыумаў ВРН з іншых ваяводстваў, навуковыя працаўнікі АМБ, старшыні прэзідыумаў ПРН.

На пасяджэнні абмяркоўвалася праца службы здароўя ў нашым ваяводстве за апошнія чатыры гады і галоўныя задачы на бліжэйшы час. Гаварылася аб неабходнасці стварэння ў некаторых мясцовасцях пунктаў аховы здароўя, аб тым, каб прыцягваць больш лекараў на працу ў вёсцы, аб пашырэнні і паляпшэнні лекарскай апекі над жыхарамі вёскі.

МІЖВАЯВОДСКІ КІРМАШ

16—17 лістапада ў Беластоку па вул. Юравецкай праходзіў міжваяводскі кірмаш. Прамысловыя прадпрыемствы з усёй Польшчы прапанавалі нашым гандлёўцам розныя тыпы адзежы, абутку і іншых вырабаў. Міжваяводскі кірмаш арганізаваны быў у нашым ваяводстве ўпершыню. Апрача канкрэтных гандлёвых дагавораў Дзяржаўнае гандлёвае агенцтва (ПАГ) хацела лепш пазнаёміцца з патрэбамі нашага рынку. Можна спадзявацца, што, дзякуючы гэтаму кірмашу, беластоцкія крамы значна пашыраць асартымент сваіх тавараў.

НОВАЯ МЭБЛЕВАЯ ФАБРЫКА

Нядаўна адбылося ўрачыстае адкрыццё новай, сучаснай мэблевай фабрыкі ў Ломжы. На адкрыццё прыехалі госці: віцэ-міністр лясніцтва і драўнінай прамысловасці Е. Кнотэ, старшыня Прэзідыума ВРН З. Спрыха, сакратар ВК ПАРП М. Недзведзь і шмат іншых. Будаўнікі фабрыкі атрымалі падзяку і ўзнагароды за тэрміновую пабудову аб'екта, а працаўнікі фабрыкі абавязаліся як найхутчэй давесці фабрыку да поўнай прадукцыйнай здольнасці.

ВЫНІКІ ПРАЦЫ ОГП

19 лістапада адбылася ўрачыстасць падсумавання дзейнасці добраахвотных гуфцаў працы (ОГП) ЗМС і ЗМВ. Сёлета на тэрыторыі нашага ваяводства ў ОГП працавала 85 тысяч чалавек. Найлепшымі аказаліся ОГП з прафесіянальнай школы ў Алецку, малачарскага тэхнікума, механічнага тэхнікума і прафесіянальнай школы акушэрак з Беластока. За найактыўнейшы ўдзел у жніве ўзнагароду атрымала школа механізацыі сельскай гаспадаркі ў Міхалове. (яч)

NIEDZIELA 26.XI.
7.45 Program dnia. 7.50 TV Kurs Rolniczy. 8.25 „Przypominamy, radzimy". 8.35 „Alarm przeciwpożarowy trwa". 8.45 „Radar". 9.00 „Teleranek". 10.20 „Samotnie przez Atlantyk" („Klub Sześciu kontynentów"). 11.00 Sportowy magazyn sprawozdawczy. 12.40 Dziennik. 12.55 Muzyka naszych przyjaciół: „Gdy profesor raz jest w dobrym humorze" — program TV czechosłowackiej. 13.35 „Przemiany". 14.05 Dla dzieci: TV Teatr Lalek — H. Ch. Andersen „Kalosze szczęścia". 15.00 Sprawozdanie z Pucharu Interwizji w gimnastyce artystycznej (Bratysława). 16.30 „Piórkiem i węglem". 16.55 Gepardy" — film dok. franc. („Prawa buszu"). 17.20 „Kryteria". 17.30 „Film radziecki" — teleturniej. 18.20 „Tele-Echo". 19.20 Dobranoc. 19.30 Dziennik. 20.05 „Boryna" — film TVP — odc. I („Chłopi"). 21.00 PKF. 21.10 „Uśmiech i piosenka", „Cansony włoskie i sycylijskie". 22.00 Magazyn sportowy.

PONIEDZIAŁEK 27.XI.
15.20 i 22.40 Politechnika TV. Kurs przygotowawczy. Fizyka. 16.25 Program dnia. 16.30 Dziennik. 16.40 „Zwierzyniec". 17.25 „Echo stadionu". 17.55 „Spacerkiem po kinach". 18.25 TV Kurier Lubelski. 18.45 TV Magazyn Postępu Technicznego. 19.20 Dobranoc. 19.30 Dziennik. 20.05 Teatr TV M. Gorki — „Wassa Żeleznowa". 21.25 „Ex libris". 21.50 Dziennik. 22.10 Recital skrzypcowy Siemiona Snitkowskiego.

WTOREK 28.XI.
9.55 „Boryna" film TVP — odc. I („Chłopi"). 10.55 Dla szkół: (kl. III lic.) Język polski — M. Gorki „Na dnie". 16.25 Program dnia. 16.30 Dziennik. 16.40 „Oferty". 17.00 Magazyn medyczny. 17.30 Ekran Młodych. 19.10 „Przypominamy, radzimy". 19.20 Dobranoc. 19.30 Dziennik. 20.05 Filmy, które warto zobaczyć: „Lecą żurawie" —film fab. radz. 21.40 „Ja Agata i Ty" — program rozr. wł. cz. I. 22.20 „Refleksje". 22.50 Dziennik.

ŚRODA 29.XI.
8.15 „Lecą żurawie" — film fab. radz. 9.55 Dla szkół: (kl. VIII) Historia — „Nauka, technika i oświata w latach trzydziestych". 10.55 Dla szkół: (kl. VII) Fizyka — „Zasady dynamiki". 12.45 i 13.20 Mechanizacja Rolnictwa: cz. I i II. 13.50 „Wybieramy zawód". 15.20 i 23.00 Politechnika TV. Kurs przygotowawczy. Matematyka. 16.25 Program dnia. 16.30 Dziennik. 16.45 Dla młodych widzów: Przedstawienie na arenie". 17.15 Dla dzieci: T. Kubiak — „W kraju Baju-Baju". 17.40 „Informacje, Towary, Propozycje". 18.00 „Światła na Djerdapie" — film dok. TV jugosł. 18.25 TV Kurier Warszawski. 18.45 „Badacze i partnerzy" — rep. film. 19.20 Dobranoc .19.30 Dziennik. 20.05 „Szachista" — film franc. („Słynne ucieczki"). 21.00 „Świat i Polska". 21.40 „W cieniu Sziwy" („Balet") — tańce wschodnie. 22.10 Dziennik. 22.30 Wiadomości sportowe. Sprawozdanie z meczu piłki nożnej Dynamo (Berlin) — FC Liverpool (III runda w rozgrywkach Pucharu UEFA).

CZWARTEK 30.XI.
9.00 „Szachista" — film franc. („Słynne ucieczki"). 9.55 Dla szkół: (kl. II lic.) Język polski — „Mickiewicz — Słowacki — Krasiński". 12.45 Dla szkół: (kl. VIII) Język polski — „Maria Curie-Skłodowska". 14.00 Matematyka w szkole: „Funkcje — równania i nierówności". 16.25 Program dnia. 16.30. Dziennik. 16.40 „Ekran z bratkiem". 17.45 „ZSRR — 50" — „Tadżycka SRR". 19.00 „Przypominamy, radzimy". 19.20 Dobranoc. 19.30 Dziennik. 20.05 „Godziny grozy" — film fab. USA. 20.55 „Raport z FSM" — program publ. 21.25 „Ekspres nr. 14". 21.50 PKF. 22.00 „Próg" — film dok. TVP. 22.20 Dziennik. Wiadomości sportowe.

PIĄTEK 1.XII.
9.05 „Godziny grozy" — film fab. USA. 9.55 Dla szkół: (kl. I — III lic.) Wychowanie techniczne — „Chemia we współczesnym świecie". 10.55 Dla szkół: (kl. II) „Ostatni dzwonek". 15.20 i 22.50 Politechnika TV. Kurs przygotowawczy. Matematyka. 16.25 Program dnia. 16.30 Dziennik. 16.40 „Pora na Telesfora". 17.25 „Nie tylko dla pań". 17.45 „Ślady na piasku" — film dok. rum. („Delta Dunaju"). 18.10 TV Kurier Mazowiecki. 18.30 „Turystyka i wypoczynek". 18.45 „Za kierownicą". 19.20 Dobranoc. 19.30 Dziennik. 20.05 „Jean Claude Pascal" — recital piosenkarski. 20.30 Panorama Tygodnia. 21.10 Estrada Literacka: „Ody Triumfalne". 21.55 Dziennik. Wiadomości sportowe. 22.20 „Na kosmodromie" — program jazzowy w wyk. grupy organowej K. Sadowskiego.

SOBOTA 2.XII.
9.30 „Ślady na piasku" — film dok. rum. („Delta Dunaju"). 9.55 Dla szkół: (kl. VII) Zoologia — „Pasożyty". 10.25 „Kobieta i mężczyzna" — film fab. franc. 15.25. Program dnia. 15.30 Program I proponuje. 15.50 Redakcja Szkolna zapowiada. 16.05 TV Informator Wydawniczy. 16.30 Dziennik. 16.40 Dla młodych widzów: Konkurs pięciu milonów. 17.40 „Spotkania z przyrodą". 18.05 Program popularno-naukowy. 18.35 „Pegaz". 19.20 Dobranoc. 19.30 Monitor. 20.15 „Barburka 72" — program estradowy z okazji Święta Górników. 21.25 Dziennik. Wiadomości sportowe. 21.55 Kino Interesujących Filmów: „Kobieta i mężczyzna" — film fab. franc. 23.30 „Super kot" — film czechosł. („Opowieść z życia wyższych sfer"). Odc. ostatni.

Piątek, 24 listopada
9.00 Film fab. 10.30 Szkoła szachów. 11.00 Filmy dokument. 14.10 Program dnia. 16.30 Kwartet im. Borodina. 17.00 Azerbajdżan. 19.00 Czas. 19.30 Film fab. 20.45 Koncert. 21.10 Program sportowy.

Sobota, 25 listopada
7.00 Program dnia. 7.30 Koncert życzeń. 8.15 Białe i czarne. 8.35 Szkatułka muzyczna. 8.45 Przegląd międzynarodowy. 9.00 Film fab. 11.45 Śpiewa T. Tugorynowa. 11.45 Zdrowie. 12.15 Spotkania muzyczne. 12.45 Filmy animowane. 13.30 Hokej SKA — „Torpedo" (Gorki). 15.00 W świecie zwierząt. 16.10 Dokumentalny ekran. 17.25 Tańczcie z nami. 17.45 Film fab. 19.00 Czas. 20.30 Program sportowy.

Niedziela, 26 listopada
7.00 Program dnia. 8.00 Kiosk muzyczny. 8.30 Filmy animowane. 9.00 Turniej TV. 10.45 Film fab. 12.20 Piatruś Brouka. 13.20 Almanach TV. 14.00 Film dokument. 15.00 Klub filmowy. 17.35 Film fab. 19.00 Czas. 19.30 Pieśni J. Antonowa. 20.00 Program sportowy.

Плёскаўскі дзявочы квартэт. Злева направа: Зося Балла, Ірка Паўлючук, Ліда Максімюк, Оля Амельянчук і іхні акампаніятар Мірэк Іванюк.

НА НІВЕ БГКТ

Багаты коласаўскі вечар

Беларускае грамадска-культурнае таварыства ў Польшчы арганізавала ўрачысты вечар, прысвечаны 90-ай гадавіне з дня нараджэння Якуба Коласа. Такая вялікая падзея ў жыцці беларускага народа не магла прайсці без эха і ў жыцці нашага таварыства. Як вядома, Якуб Колас побач з Янкам Купалам быў стваральнікам беларускай літаратуры, больш таго, былі яны стваральнікамі беларускай літаратурнай мовы.

Вечар адбыўся ў будынку ГП БГКТ на вуліцы Варшаўскай у Беластоку. Са змястоўным дакладам аб жыцці і творчасці паэта выступіў доктар Аляксандр Баршчэўскі з Варшаўскага універсітэта. Хаця большасці сабраўшыхся былі ўжо вядомы факты з жыцця і творчасці Якуба Коласа, усё ж дакладчык змог выклікаць у іх велізарную цікавасць. Добры знаўца беларускай літаратуры, дасканала апераючы беларускай мовай, расказаў ён у простым, апавядальным стылі аб рэдкіх фактах і здарэннях з жыцця пісьменніка, аб яго нялёгкім творчым шляху і творчых перамогах.

Другую частку коласаўскага багатага вечара запоўніла мастацкая праграма. Убачылі мы на гэты раз зусім новыя твары выканаўцаў вершаваных твораў і песень. У праграму ўвайшоў добры мантаж, падрыхтаваны па вершах Якуба Коласа, а выкананы беларускай эстрадай гарадскога аддзела БГКТ у Беластоку, і дзявочы квартэт з вёскі Плёскі ў Бельскім павеце.

Вялікі зал быў набіты слухачамі. Стаялі ў калідорах і ва ўсіх шчылінах, дзе толькі было якое месца. Аглянулася я назад: кругом маладыя твары і жывыя вочы. Адна моладзь! Рэагавалі жыва і прыхільна. Дасканала разумелі вершы і бурлівымі воплескамі і бісамі прымалі песні з Плёсак.

Беларуская эстрада гарадскога аддзела БГКТ выступіла ўпершыню і захапіла нас сваім дэбютам. Шэсць дзяўчат з Беластока падрыхтавалі манументальную і нялёгкую літаратурную праграму і прадставілі яе беспамылкова. Мантаж апрацавала і рэжысёрам была Зося Стаськевіч — кіраўнік беларускага клуба ў Беластоку. Была ў гэтай праграме дасканалая беларуская мова і вымова, добра вывучаныя тэксты, цікавая інтэрпрэтацыя тэкстаў — усё на высокім узроўні. Такіх добрых дэкламацый ужо даўно не чула сцэна беларускага клуба. Мантаж ішоў у цікай вячэрняй гадзіне — пагашанае святло ў зале, а на сцэне гарэлі свечкі ў цэпэльёўскіх падсвечніках. Цені слізгаліся па доўгіх суконках здольнай беластоцкай шасцёркі. Уражанне вялікае і ўзрушаючае!

Другі дэбютант унёс на сцэну песню. Унёс даволі нясмела, як бы спуджаны запоўненым залам і папярэднім калектывам. Але ўжо на трэцяй песні адчулася, што чатыры плёскаўскія дзяўчыны і іхні маладзенькі акампаніятар-гарманіст узляцелі на крылах сваёй песні і перасталі хвалявацца. Галасы звінелі звонка па-народнаму, на тварах паявілася натуральная ўсмешка і... зніклі ўсялякія граніцы сцэны з публікай. Тым больш, што выбрэдныя беластоцкія слухачы прынялі дзявочыя песні сардэчна і бурліва. Седзячыя побач не стрымліваліся: «Добра спяваюць», — паўтаралі. Атмасфера нейкага энтузіязму і ўзрушэння ўзрастала з кожнай песняй. Зала пачала падспеўваць за плёскаўскім квартэтам больш знаёмыя мелодыі. Мо з пятнаццаць песень заспявалі нам плёскаўскія дзяўчаты — рускія і беларускія, а ўсе гэтыя песні з тых, якія лёгка прымае вуха, якія мы заўсёды ахвотна слухаем з-за іх меладыйнасці і прыгажосці.

Так ва ўзнёслай і свабоднай атмасферы закончыўся гэты коласаўскі ўдалы вечар. І запомніліся нам твары беластоцкіх дзяўчат з іх мастацкімі дэкламацыямі і плёскаўскіх дзяўчат з іх аўтэнтычнымі народнымі спевамі. Адны і другія здалі на пяцёрку свой экзамен. І сёння аб'яўляем гэты факт і ўводзім і адных, і другіх у сан прызнаных мастацкіх калектываў Беларускага таварыства. Наша жаданне бачыць іх заўсёды на выбранай дарозе — яшчэ шырэйшай працуючымі з жывым словам і звонкай песняй.

Вера Лейчук

Фота Цаф Сянько

Агульны від залы на коласаўскім вечары.

Узнагароды для актывістаў БГКТ

Перадавым старшыням гурткоў БГКТ, заслужаным культурным дзеячам Галоўнае праўленне БГКТ прызнала рэчавыя ўзнагароды. Уручаны яны былі ў час нарады старшынь гурткоў у кастрычніку ў Беластоку. Узнагароды атрымалі 24 асобы.

На здымку: узнагароды прымаюць (злева) Ірэна Макарэвіч з Крапіўна (Дуброўскі павет), Анна Амбражэй з Беластока, Ніна Мушынская і Ніна Цыванюк — абедзве з Гарадка. Уручае намеснік старшыні ГП БГКТ галоўны рэдактар «Нівы» Г. Валкавыцкі.

УЗНАГАРОДЖАНЫЯ СТАРШЫНІ ГУРТКОЎ:

Міхась Гацута з Навакорніна, Аляксандр Крутэль з Гайнаўкі, Аляксандр Самойлік з Плянты, Мікалай Гонта з Міклашоў, Яўгені Аніско з Аўгустова, Вера Валкавыцкая з Орлі, Мікалай Куптэль з Літвінавіч, Янка Манцюк з Мікуліч, Галіна Сакалоўская з Сухініч, Мікалай Яцэвіч з Гаркавіч, Ірэна Макарэвіч з Крапіўна, Мікалай Хлябіч з Рыбакоў, Антон Саковіч з Міхалова.

УЗНАГАРОДЖАНЫЯ КУЛЬТУРНЫЯ ДЗЕЯЧЫ, пераважна кіраўнікі вакальных і тэатральных гурткоў, клубаў:

Анна Амбражэй з Беластока, Уладзімір Раеўскі з Бельска, Ніна Мушынская з Гарадка, Гелена Тапалянская з Трасцянкі, Анна Красько з Гданьска, Валянціна Мароз з Паўлаў, Раіса Чыжык з Літвінавіч, Аляксандр Рафаловіч з Саколкі, Пётр Германюк з Дубровы, Васіль Антыпюк з Бельска.

Усіх узнагароджаных віншуем і жадаем яшчэ лепшай працы на ніве БГКТ.

(вл)

ВЯЛІКІ КОНКУРС

РАСІЙСКАЯ САВЕЦКАЯ ФЕДЭРАТЫЎНАЯ САЦЫЯЛІСТЫЧНАЯ РЭСПУБЛІКА

Роўная па свайму палажэнню і правах з іншымі чатырнаццацю саюзнымі рэспублікамі, Расійская Федэрацыя па велічыні тэрыторыі, ліку насельніцтва і аб'ёму вытворчасці з'яўляецца самай вялікай у СССР.

РСФСР была ўтворана 7 лістапада 1917 г. Увайшла ў Саюз ССР 30 снежня 1922 г. У складзе РСФСР 16 аўтаномных рэспублік, 5 аўтаномных вобласцей і 10 нацыянальных акругаў.

Тэрыторыя рэспублікі — 17 075,4 тысяч кв. км, працягваецца з усходу на захад больш чым на 9 тысяч км, з поўначы на поўдзень — на 4 тысячы км. Сонца праходзіць гэтую адлегласць за 11 гадзін, сучасны пасажырскі самалёт ляціць з Петрапаўлаўска на Камчатцы ў Маскву 12 гадзін, а скоры поезд з Уладзівастока ў сталіцу рэспублікі — горад Маскву — ідзе сем сутак.

У РСФСР жыве 131,4 мільёна насельніцтва. Гэту вялікую і згодную сям'ю складае звыш 100 нацыянальнасцей. Больш за 40 нацыянальных меншасцей у гады Савецкай улады набылі сваю пісьменнасць і атрымалі магчымасць развіваць народную культуру.

Тэрыторыя РСФСР вельмі разнастайная сваімі прыроднымі ўмовамі і знаходзіцца ў розных кліматычных паясах — ад арктычнага на адлеглых астравах Ледавітага акіяна да субтрапічнага на Чарнаморскім узбярэжжы Каўказа. На Далёкай Поўначы глебу скоўвае вечная мерзлата, а на поўдні — зімы амаль не бывае. Самая высокая гара ў рэспубліцы — Эльбрус (5633 м) знаходзіцца на Вялікім Каўказе. У РСФСР звыш 200 тысяч азёраў і велізарная сетка рэкаў, якія належаць да вадазбораў трох акіянаў: Ледавітага, Ціхага і Атлантычнага.

Расійская СФСР багата карыснымі выкапнямі, якія адкрыты і даследаваны галоўным чынам у гады Савецкай улады. У рэспубліцы знаходзіцца каля 70 прац. запасаў вугалю СССР, галоўныя яго месцазнаходжанні: Кузнецкі басейн, усходняе крыло Данецкага басейна, Падмаскоўскі, Пячорскі, вугальныя радовішчы Уралу, Усходняй Сібіры і Далёкага Усходу. Вялікія запасы нафты знаходзяцца ў Волга-Уральскім раёне, Цюменскай вобласці, на Паўночным Каўказе, у Калінінградскай вобласці і на Далёкім Усходзе. У РСФСР ёсць 92 прац. усіх запасаў торфу СССР. Гаручыя сланцы ёсць на Паволжы і ў заходняй частцы Ленінградскай вобласці. Расійская Федэрацыя вельмі багата рудамі. Жалезная руда знаходзіцца на Урале, у Паўночна-Усходняй, Усходняй і Заходняй Сібіры, Курскай магнітнай анамаліі. Марганцавая руда ёсць на Урале і Заходняй Сібіры. Рудамі каляровых і рэдкіх металаў багаты Урал і Усходняя Сібір. Вялікія таксама запа-

(Працяг на стар. 5)

ТАК БЫВАЕ...

Любоў усім возрастам пакорна

У 10 гадзін раніцы ў прэзідыуме ГРН у Храбалах (Бельскі павет) панавала ажыўленне. У бюро цывільнага стану чакалі прыезду нязвыклых маладажонаў, для якіх хацелі тут стварыць асабліва ўрачысты настрой падчас рэгістрацыі шлюбу. Маладажонамі былі Юрый Галубоўкі з Рыбалаў, якому зараз 77 гадоў, і Ганна Тарасюк (1910 год нараджэння) з Плёсак. Легкавая машына з кветкамі падвезла іх да прэзідыума ГРН. Сардэчна прывітала іх начальнік ад шлюбаў Анна Мінкевіч, якая пасля ўладжання некаторых фармальнасцей уключыла пласцінку з урачыстай мелодыяй і запрасіла маладажонаў у добра абсталяванае спецыяльнае памяшканне, дзе ў прысутнасці ўсіх працаўнікоў ГРН і некаторых сваякоў адбыўся шлюб. Анна Мінкевіч вельмі ўрачыста, вельмі прыгожа дае шлюб. Яна да гэтай цырымоніі мае талент. Пасля злажэння подпісаў маладажонаў і сведкаў ды абмену пярсцёнкамі, павіншавалі і ўручылі кветкі Ганне і Юрыю Галубоўскім ад імя радных ГРН — радныя Ніна Гулько і Мікалай Раманюк, ад імя моладзі з Плёсак — Бася Бжастовіч і Валя Васілюк, а Анна Мінкевіч прачытала прысланыя ад добрых сяброў віншавальныя тэлеграмы, пасля чаго прыпаднесла ім на тацы па чарачцы віна.

Не было толькі ані тэлеграмаў, ані віншавальных лістаў ад чатырох дочак Юрыя Галубоўскага. Яны вельмі незадаволены жаніцьбай бацькі. Незадаволены гэтым таксама дачка і сын Ганны Тарасюк (цяпер Галубоўскай). Ніхто з іх не прымаў удзелу ў шлюбе гэтых пажылых людзей.

*

Так ужо ёсць на гэтым белым свеце, што дарослыя дзеці не любяць, калі іх старыя бацькі жэняцца. Але жэніцца цяпер у пажылым веку значная колькасць людзей, іх з кожным годам усё больш. Людзі ўжо не жывуць у цяжкіх матэрыяльных умовах. Наогул жывуць заможна. Гэта дае магчымасць старэйшым людзям быць эканамічна незалежнымі ад дзяцей. Маючы ўласныя крыніцы даходаў (вельмі часта рэнту ці пенсію), такія пажылыя людзі хочуць ізноў пажаніцца (або выйсці замуж) з асобаю, якая знаходзіцца ў падобнай жыццёвай сітуацыі. Навошта ж ім браць на сябе абавязак хатняй дапамогі ў сваіх дарослых жанатых дзяцей, у замен нічога не атрымоўваючы або атрымоўваючы вельмі мала і будучы ад іх ва ўсім залежным?..

Тэкст і фота М. Хмялеўскі

Пачатак на стар. 1

ВАЧЫМА ПРАКУРОРА

— Але ці толькі караць?

— Рацыя, лепш не дапускаць да злачынства. Дзеля гэтага будзе пабудавана на Беласточчыне бальніца для прымусовага лячэння алкаголікаў, у Бельску, Гайнаўцы і ў дзвюх іншых мясцовасцях ваяводства распачнуць ужо нядоўга працу раённыя выцверазілаўкі.

— А гаспадарчыя злачынствы?

— Тых, хто спакушаецца на дзяржаўную або грамадскую маёмасць, сустракаем мы ўжо менш. Затое здараюцца сапраўдныя каралі гэтай справы, якія намотваюць цэлую злачынскую сетку. Вось на будаўляных прадпрыемствах ваяводства выявілі мы аж 50 асоб, якія падмацоўвалі свой бюджэт за кошт дзяржавы.

— Дорага прыдзецца ім за гэта заплаціць?

— Тых, хто свядома ідзе на злачынную дзейнасць, мы будзем караць з поўнай суровасцю права. Аднак здараецца і так, што чалавек зблудзіць, нейкі д'ябал яго спакусіць. У такіх выпадках мы прымяняем выхаваўчыя сродкі. Аддаем злачынцу пад паруку рабочага калектыву або нейкай грамадскай арганізацыі, паведамляем прадпрыемству, дзе ён працуе, прымушаем да працы на карысць пакрыўджанага, даем адзін—два гады на выпрабаванне яго паводзін. А ўсё гэта дзеля таго, каб менш караць, а больш здольных рук памнажала вартасць нацыянальнай гаспадаркі.

В. Рудчык

Пачатак на стар. 1

Янка Салавянюк

лых настаўнікаў, сярод даўніх калег і аднавяскоўцаў, сярод блізкіх яму людзей. Цягне яго адвечная пушча і ваколіца. Як шмат тут змянілася! Ды і тыя прылясныя ціхія вёскі змянілі свой ранейшы выгляд. Добра што хаця няма таго празмернага гарадскога поспеху, што ёсць дзе адпачыць, прыгадаць мінулае. У такой задумёнасці паўстае ў думках не адна з Янкавых карцін. Рука тады міжвольна хапае паперу і нараджаецца непаўторны эскіз з увекавечаным ураженнем адной хвіліны.

Янка Салавянюк не толькі вучыць мастацтву школьнікаў, але і часта выступае з дакладамі на тэмы сучаснага мастацтва ў вясковых клубах і на гарадскіх прадпрыемствах. Неаднакратна прыходзіць з дапамогай пры арганізаванні рэгіянальных музеяў, пры падрыхтоўцы дэкарацыяў і г.д. Яго мастацкія карціны ўдзельнічаюць у шматлікіх выстаўках нават у далёкіх гарадах і за межамі нашай краіны. І так глядзелі іх жыхары Аполя, Гданьска, Гдыні, Катовіц, Варшавы, Аўгустова,. Беластока, а таксама Коўна (СССР) і іншых замежных гарадоў.

Янка Салавянюк з'яўляецца членам Саюза польскіх мастакоў.

Апошнюю выстаўку сваіх карцін меў у маі г.г. у Клубе міжнароднай прэсы і кніжкі ў Беластоку. На выстаўцы была прадстаўлена 21 карціна. Сярод іх карціны пад загалоўкамі: «Вястун знішчэння», «Адчужэнне», «Туга», «Думка», «Дзе зло?», «Дзе дабро?» і іншыя. Ужо загалоўкі даволі канкрэтна акрэсліваюць творчасць мастака. Яна падпарадкавана эстэтычна-філасофскім разважанням. Гэта пераход ад штодзённасці ў казачнаколерны, інтымны «уласны свет» мараў, тугі, канцэнтрацыі, у свет унутранага жыцця, уласцівага толькі чалавеку. У сваіх карцінах мастак пры дапамозе сімвалаў-знакаў перанёс сэнс філасафічнай думкі і паэтычнае ўражанне.

— Няма карціны закончанай, — паясняе тайны жывапісу мастак. — Да карціны заўсёды можна нешта дадаць і нешта ўбраць з яе, выбраць больш трапны колер, лінію. Што зараз маю на палеце? — Эскізы. Я закаханы ў пушчу.

Тэкст і фота Я. Цялушэцкага

Дапаможам дзецям

(Працяг са стар. 1)

Сёлета гэтым конкурсам і кіраваннем акцыі «Шафёр, памажы дзіцяці» займаецца гарцэрства, а ў штаб уваходзяць прадстаўнікі куратарыі, міліцыі, аддзела камунікацыі, Прэзідыума ВРН, ПЗУ, ПЗМот-у, ТПД, СОП і іншых устаноў. Усе гэтыя ўстановы звяртаюцца да ўсіх шафёраў з просьбай памагчы дзіцяці. Асаблівую толькі ўвагу трэба звярнуць на бяспечны перавоз дзяцей. Калі ўжо шафёр бярэ іх у сваю машыну, дык абавязкова трэба праверыць, ці добра зачынены дзверкі, ці дзіця ў поўнай бяспецы. З другога боку — школа павінна звярнуць увагу дзяцей на тое, як трэба весці сябе на шашы, як хадзіць, як затрымоўваць машыну. Гэтымі справамі павінна заняцца гарцэрская арганізацыя, але з удзелам усіх вучняў. Затрымліваць можна ўсе машыны. Шафёры самі могуць вырашаць, ці іх машынай можна падвозіць дзяцей. Абсалютна нельга ездзіць ПКС-ам без білетаў. Тут не памогуць карткі з падзякамі. ПКС існуе толькі для пасажыраў з білетамі.

Многія шафёры ездзяць штодзень той самай дарогай. І калі яны становяцца сапраўднымі сябрамі школьнікаў, тыя іх добра ведаюць нават па імені, чакаюць іх кожную раніцу і рыхтуюць найпрыгажэйшыя картачкі — з малюнкамі і падзякай.

У конкурсе могуць таксама ўдзельнічаць людзі, якія ездзяць коннымі вазамі. Кожны від транспарту добры, абы толькі дзеці маглі пад'ехаць.

Заклікаем усіх шафёраў і вазакоў дапамагаць дзецям у іх штодзённых вандроўках, асабліва не абмінаць іх, калі ідзе дождж, снег, ці завывае віхура. Многія з шафёраў самі бацькі. Няхай жа ж і фігурка школьніка на шашы знойдзе трошкі цеплыні ў нашых сэрцах.

Яніна Чэрнякевіч

БУДЗЕ НОВАЯ ШКОЛА

У цяжкіх умовах вучацца школьнікі з Шымкаў Беластоцкага павету. Займаюцца яны ў класах, якія знаходзяцца ў некалькіх хатах мясцовых сялян. Школьнай моладзі збіраецца тут многа, больш 200 асоб. У шымкаўскую васьмігодку ходзяць дзеці з Цісоўкі, Будаў, Навасадаў і Лявонавічаў.

Зараз пачалася будова новай двухпавярховай школы. Будзе гэта вялікі будынак даўжынёю ў 53 метры і шырынёю ў 13 метраў. Выкарыстоўвацца будуць часткова гатовыя будаўнічыя элементы. Гэта будзе спрыяць хутчэйшаму тэмпу пабудовы школы. (ця)

VII З'ЕЗД БГКТ

Неабходна блізкае супрацоўніцтва

(ВЫСТУПЛЕННЕ ДР ЭЛЬЖБЕТЫ СМУЛКОВАЙ — КІРАЎНІКА КАФЕДРЫ БЕЛАРУСКАЙ ФІЛАЛОГІІ ВАРШАЎСКАГА УНІВЕРСІТЭТА).

Ад імя навуковых працаўнікоў і студэнтаў кафедры беларускай філалогіі Варшаўскага універсітэта прывітанні і пажаданні плённай працы ўдзельнікам VII з'езду БГКТ склала др Э. Смулкова. Яна сцвердзіла, што праблемы, якія выступалі ў з'ездаўскай дыскусіі, з'яўляюцца таксама блізкімі кафедры. Гэта пацвярджае неабходнасць супрацоўніцтва яе з БГКТ.

Кафедра рыхтуе высокакваліфікаваных спецыялістаў па беларусазнаўству. Трэба, каб Галоўнае праўленне прысвяціла ім спецыяльную ўвагу і ангажавала ў большай меры, чым дагэтуль, да дзейнасці на ніве беларускай асветы і культуры, а таксама ў арганізацыйных працах таварыства. Навуковыя працаўнікі і студэнты кафедры могуць перш за ўсё шмат дапамагчы ў зборы фальклору і дыялектаў на Беласточчыне. Неабходна таксама праводзіць сістэматычную высняльную працу сярод вучняў сярэдніх школ аб магчымасцях далейшай адукацыі на кафедры беларускай філалогіі, прывіваць у іх зацікаўленне да беларусазнаўства, заахвочваць да адпаведнай падрыхтоўкі па гуманітарных прадметах, каб на кафедру паступала ўсё больш таленавітай моладзі.

Др Э. Смулкова паведаміла, што кафедра рыхтуе навуковую сесію, прысвечаную 90-ай гадавіне з дня нараджэння Янкі Купалы і Якуба Коласа. Апрача дакладаў і паведамленняў, прадугледжваецца таксама экспазіцыя выстаўкі беларускага народнага мастацтва і выступленне беларускага харавога калектыву з Гарадка.

У заключэнні свайго выступлення др Э. Смулкова падкрэсліла, што адкрыццё завочнага аддзялення пры кафедры беларускай філалогіі Варшаўскага універсітэта з'яўляецца вынікам намаганняў БГКТ і вялікім дасягненнем нашай арганізацыі.

Новая праграма і курсы для настаўнікаў

(ВЫСТУПЛЕННЕ МГР СТАНІСЛАВА ЯНКОЎСКАГА — ВІЗІТАТАРА МІНІСТЭРСТВА АСВЕТЫ І ВЫХАВАННЯ).

У сваім выступленні мгр С. Янкоўскі паінфармаваў з'езд, што калектыў аўтараў па заданню Міністэрства асветы і выхавання апрацаваў новую праграму выкладання беларускай мовы, якая ўлічвае пажаданні і ўвагі настаўнікаў да папярэдняй праграмы. У сучасны

У сямейным кругу

З выпадку 55-ай гадавіны Вялікага Кастрычніка сабраліся ў ваяводскім праўленні ТППР у Беластоку на сямейным вечары выпускнікі савецкіх вышэйшых навучальных устаноў. Паплылі ўспаміны са студэнцкіх гадоў і ўсе як бы памаладзелі. Людзі гэтыя ў розныя гады атрымалі вышэйшую адукацыю ў розных гарадах СССР. Адно было тут супольнае: успамін пра тыя пяць год, калі ў вялікай Савецкай краіне яны здабывалі веды і кваліфікацыі для працы ў сваёй краіне. У Польшчы занялі розныя пасады згодна з атрыманымі ў СССР спецыяльнасцямі. Інжынеры, педагогі, журналісты, эканамісты, спецыялісты па сельскай гаспадарцы. Вучыліся ў Мінску (найбольш), у Маскве, Ленінградзе, Харкаве, Кіеве і г.д.

На вечары панаваў настрой лёгкай радасці. Размова ішла на рускай мове. Песні спяваліся рускія, беларускія і украінскія.

І хоць міналі гадзіны, людзям не хацелася разыходзіцца. А калі ўжо выйшлі на дажджлівую беластоцкую вуліцу, кожны моўчкі накіраваўся ў свой бок, раздумваючы аб праміненні часу, ну і чакаючых новых заданнях у працы. (вл)

Дапісак: на Беласточчыне жыве і працуе 40 асоб — выпускнікоў савецкіх вузаў. Значная большасць з іх жыве і працуе ў самім горадзе Беластоку. Пару год таму назад па прапанове Ваяводскага праўлення ТППР паўстаў гурток выпускнікоў савецкіх вузаў, які вядзе шырокую культурна-асветную і прапагандысцкую працу ў асяроддзі. Яго заданне — таксама ўтрымліваць кантакты са сваімі роднымі школамі ў СССР і паміж сабой. На чале гуртка стаіць пяціасабовае праўленне гуртка, а яго старшынёй з'яўляецца Ян Занеўскі, па адукацыі філолаг.

Попыт на сельскагаспадарчыя машыны

Усё больш і больш сялян намагаецца механізаваць працу на гаспадарцы. Калі толькі дазваляюць на гэта матэрыяльныя сродкі, яны купляюць сабе сельскагаспадарчыя машыны. Больш заможныя сяляне купляюць сабе трактары і іншыя каштоўныя машыны.

За мінулыя тры кварталы г.г. сяляне і сельскагаспадарчыя арганізацыі з Беласточчыны купілі намнога больш сельскагаспадарчых машын, чымсьці за аналагічны перыяд мінулага года. Купілі яны іх на агульную суму 640 мільёнаў злотых. І так сёлета прададзена дзве тысячы трактараў. Асаблівым попытам карысталіся сеўнікі мінеральных угнаенняў. Закуплена іх у тры разы больш, чымсьці год таму назад. Ахвотна куплялі сяляне снопавязалкі, бульбакапалкі і касілкі. Закуплена іх у два разы больш, чым у мінулым годзе. Апрача таго, прададзена шмат сячкарняў, культыватараў і збожжавых сеўнікаў. (ця)

У гаркавіцкім клубе «Руху»

У Гаркавічы, што на Сакольшчыне, трапілі мы ў адзін з лістападаўскіх дзён. У такую пару года вясковыя хаты яшчэ больш панурыя і шэрыя. Аднак не можна гэтак сказаць пра будынак вясковага клуба «Рух» у Гаркавічах. Ён выдзяляецца: свежа адмаляваны і з ганачкам ад вуліцы. У клубным зале блiскучыя столікі і мяккія крэслы, тэлевізар і радыёпрыёмнік у куце, каляровыя фотагазеткі. Побач з клубным залам яшчэ адзін пакойчык — Пакой памяці, прысвечаны ўраджэнцу Гаркавіч Сяргею Прытыцкаму, вялікаму рэвалюцыйнаму і палітычнаму дзеячу. Пакой памяці заснаваўся 23 ліпеня г.г., але наведала яго дагэтуль уся школьная моладзь з навакольных вёсак, а таксама было тут шмат іншых наведвальнікаў, у тым ліку з БССР.

У клуб ахвотна збіраецца моладзь. Адбываюцца тут аўтарскія сустрэчы, дэманструюцца кінафільмы, дзеці прыходзяць на вечарыны казак, якія арганізуе кіраўнічка клуба Аня Савіцкая, моладзь наладжвае танцавальныя вечарыны...

Пры клубе ёсць бібліятэчны пункт, з якога карыстаецца 69 чытачоў з Гаркавіч, Успажа і Юраўлян. (ця)

ФАЛЬКЛОР

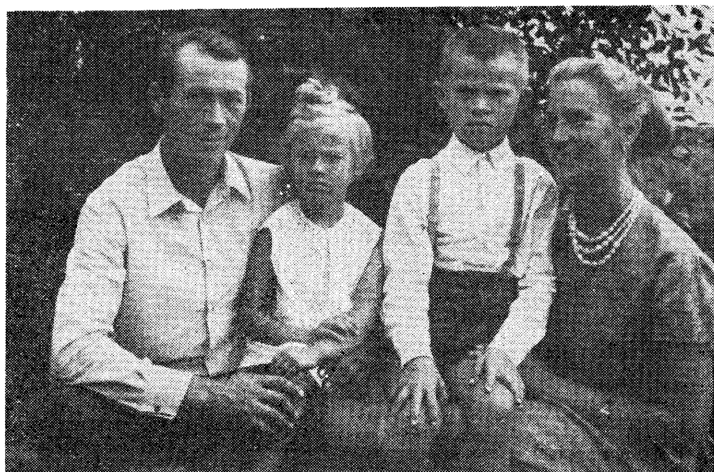
ЛЮБОЎНАЯ

Moderato

Чом ты, ко-ню, ва-ды ні п'еш, чы да-рож-ку чу-еш? Чом ты, Я-сю-Я-сю-лень-ку, удо-ма ні на-чу-еш?

— Чом ты, коню, вады ні п'еш, чы дарожку чуеш?
Чом ты, Ясю-Ясюленьку, удома ні начуеш?
Чом ты, Ясю-Ясюленьку, удома ні начуеш?
— Ой, як жэ ж, мая маці, удому начаваці —
Прыдзя вечар, ночка цёмна — не з кім размовляці.
Прыдзя вечар, ночка цёмна — не з кім размовляці.
— Маеш, сынку Ясюленьку, каня варанога —
Пайдзі-пайдзі да стаенкі — гавары да его.
Пайдзі-пайдзі да стаенкі — гавары да его.
— Я гавару, я гавару, а ён ні говорыць.
Як уздумаю пра дзеўчыну — душа-сэрца боліць.
Як уздумаю пра дзеўчыну — душа-сэрца боліць.

Ад Яўгеніі Чаховіч, 1905 г. нараджэння, вёска Кнышэвічы, грамадская рада Бабікі, Сакольскі павет, запісаў 7 чэрвеня 1972 г. Мікалай Гайдук. З магнетафоннай стужкі нотны запіс зрабіў Эдуард Гойлік.

Бацькі і дзеці

Выхаванне дзяцей мае велізарнае грамадскае значэнне. Таму вялікую ролю адыгрывае ў гэтай справе школа. Школа актыўна ўплывае на фарміраванне іх характараў і эстэтычных густаў, на падрыхтоўку да жыцця, прывівае любоў да роднага краю і да роднай мовы, выхоўвае ў духу сацыялістычнай маралі.

Усё гэта праўда. Але дзіцё, пакуль пойдзе ў школу, выхоўваецца бацькамі, бабулямі, блізкімі. І тут атрымлівае першыя навыкі, першыя ўзоры паводзін. Дзеці, асабліва ў дашкольным узросце, вельмі ўражлівыя, лёгка паддаюцца ўплывам акружаючага іх асяроддзя, хутка бяруць прыклад з дарослых. Добра, калі бацькі разумеюць гэта, калі намагаюцца, каб у прысутнасці дзяцей не адбываліся нейкія шкодныя для іх выхавання сямейныя сцэны. А што рабіць, калі дзіцё ў сваёй роднай хаце нічога не бачыць добрага, калі ў хаце сваркі, калі ў хаце разлад?

На здымку мы бачым са сваімі дзецьмі Любу і Мікалая Чыжэўскіх з калоніі Рахавік пад Крынкамі, што на Сакольшчыне. Дзеці гэтыя яшчэ не ходзяць у школу. Яны добра выхоўваюцца, шануюць бабулю і дзядулю, дакладна ўжо адрозніваюць добрае ад дрэннага. Яны заўсёды любяць пайсці ці паехаць куды-небудзь з бацькамі, напрыклад, да сваякоў у суседнія вёскі, у мястэчка Крынкі, а нават да дзядзькі ў Саколку. Любяць іх моцна таксама бабуля Ганулля і дзядуля Адам.

Тэкст і фота М. Хмялеўскі

ВЯЛІКІ КОНКУРС

(Працяг са стар. 3)

сы неметалічных выкапняў — калійных солей, апатытаў, фасфарытаў, солі. У Якуціі знаходзіцца вялікі і багаты раён здабыцця дыяментаў.

Аграмадную колькасць электрычнай энергіі дастаўляюць шматлікія гідраэлектрастанцыі, пабудаваныя ў гады Савецкай улады на рэках рэспублікі. Сярод іх знаходзіцца найбольшая ў свеце Краснаярская гідраэлектрастанцыя на рацэ Енісеі магутнасцю ў 6 мільёнаў кілават і ўзводзіцца яшчэ магутнейшая Саяна-Шушанская — па праектах 6,4 мільёна кілават.

Прамысловасць РСФСР дастаўляе ўсе віды выраба, патрэбныя сучаснаму грамадству. У 1971 годзе рэспубліка дала 503 мільярды кілаватагадзін электраэнергіі, 301 мільён тон нафты, 66,8 мільёна тон сталі, 951 тысячу аўтамабіляў, больш за 200 тысяч трактараў, звыш 100 тысяч металарэжучых станкоў, 7 мільярдаў квадратных метраў тканін, 344 мільёны пар скуранога абутку, 3,2 мільёна тэлевізараў, 3 мільёны халадзільнікаў. За гады пяцігодак у Расійскай Федэрацыі былі пабудаваны жылыя дамы агульнай (карыснай) плошчай 1229 мільёнаў квадратных метраў. Сярэднямесячная заработная плата рабочых і служачых з улікам выплат і льгот з грамадскіх фондаў складала ў 1971 годзе 174,4 рубля.

РСФСР дастаўляе больш палавіны ўсесаюзнай вытворчасці важнейшых сельскагаспадарчых прадуктаў. Сярэднегадовая вытворчасць валавой прадукцыі сельскай гаспадаркі за апошнія шэсць год (1966—1971) вырасла на 22 прац. у параўнанні з папярэднім шасцігоддзем. Валавы збор зерня ў сярэднім у год за гэты ж час павялічыўся на 32 прац., пры чым асноўны прырост атрыманы з павышэння ўраджайнасці. Узрасла вытворчасць і продаж дзяржаве мяса, малака, яек і воўны, павысілася прадукцыйнасць жывёлы і птаства.

У РСФСР у 1971 г. працавала 100 тысяч агульнаадукацыйных школ усіх відаў, 2450 сярэдніх спецыяльных школ і 462 вышэйшыя навучальныя ўстановы. У пачатку 1972 года ў РСФСР было 4,1 мільёна чалавек з вышэйшай адукацыяй. У рэспубліцы выдаецца 8347 газет, часопісаў і іншых перыядычных выданняў. Бурны рост пісьменнасці і адукацыйнага ўзроўню насельніцтва стварыў дасканалую базу для далейшага развіцця культуры і мастацтва, для ўздыму ўсяго духоўнага жыцця рэспублікі. (мг)

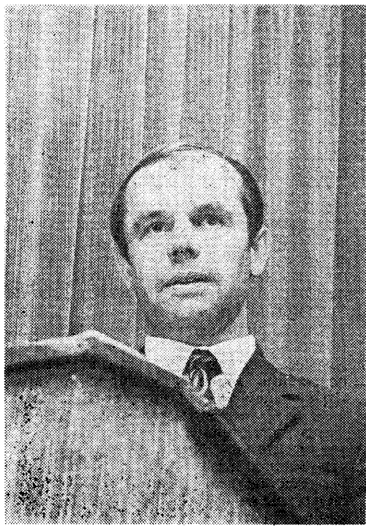
момант новая праграма выпрабоўваецца ў некалькіх школах Беласточчыны. Пасля гэтай практычнай праверкі і ўняснення адпаведных паправак яна стане абавязваючай. Новая праграма будзе асновай да апрацавання новых выданняў падручнікаў і забеспячэння школаў неабходнымі навучальнымі дапаможнікамі і літаратурай на беларускай мове. Затым С. Янкоўскі падкрэсліў, што апрача рэгулярнага выезду групы настаўнікаў беларускай мовы на вакацыйны курс у Мінск ёсць магчымасць — калі будзе такая патрэба — арганізаваць штогод двухтыднёвы вакацыйны метадычны курс у нас, у Польшчы.

«Міністэрства асветы і выхавання, — запэўніў С. Янкоўскі, — і ў далейшым будзе ісці з дапамогай выкладанню беларускай мовы ў рэгіёне, дзе пражывае беларускае насельніцтва ў Польшчы».

Патрэбны даклады, канцэрты, сродкі

(ВЫСТУПЛЕННЕ ЯНКІ МАЦКЕВІЧА — СТАРШЫНІ АДДЗЕЛА БГКТ У ГДАНЬСКУ).

— Асноўную частку членаў гданьскага аддзела БГКТ, — зауважыў Я. Мацкевіч, — складае рабочая і студэнцкая моладзь. Аддзел павінен у сваёй працы шмат увагі адводзіць такім формам дзейнасці, якіх патрабуе моладзь. І тут якраз аддзел мае цяжкасці. Няма сродкаў на набыццё музычных інструментаў, а яны неабходны, бо ёсць магчымасць арганізавання вакальна-інструментальнага калектыву. Члены гданьскага аддзела хочуць, каб да іх часцей прыязджалі на аўтарскія сустрэчы літаратары «Белавежы», а таксама лектары з дакладамі на тэмы па гісторыі беларускага народа, беларускай літаратуры, дасягненнях гаспадаркі і культуры БССР.

«Наогул жа Беларускае грамадска-культурнае таварыства, — падкрэсліў Я. Мацкевіч, — павінна ў сваёй дзейнасці прысвяціць больш увагі паглыбленню ведаў па гісторыі беларускага народа і беларускай літаратуры сярод членаў сваее арганізацыі і ў грамадстве».

Пажаданым было б, гаварыў прамоўца, каб у Гданьск прыехаў на выступленні адзін з мастацкіх калектываў БГКТ. Аддзел арганізаваў бы яму не толькі выступленне перад членамі нашай арганізацыі, але і на прадпрыемствах гэтага горада. Запатрабаванне на беларускую песню ў гданьчан вялікае.

Затым Я. Мацкевіч гаварыў аб патрэбе для гданьскага аддзела поўнага штату сакратара аддзела і павелічэнні сродкаў на ўтрыманне памяшкання аддзела. Такую неабходнасць тлумачыў тым, што ўсе члены БГКТ у Гданьску працуюць або вучацца і не маюць магчымасцей афармляць справы, звязаныя з аддзелам, у гадзінах працы.

ГОРАД-ГЕРОЙ

Вандруючы па Ленінградзе, па яго цудоўных праспектах і плошчах, мы прыселі адпачыць на скверы. Пад помнікам Кацярыны Вялікай, якая горда ўзвышалася над сваімі прыдворнымі, мы дыскутавалі аб дзеях гісторыі і бесклапотна кармілі раскрышанай здобнай булкай ненасытных вераб'ёў, што шумнымі грамадкамі насіліся па скверы.

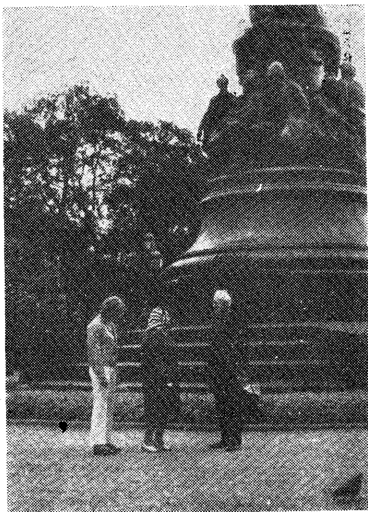
Кажуць, што чалавек адчувае на сабе нечый позірк. Я падняла вочы і ўбачыла насупраць нас немаладую, смутную жанчыну. Яна ўважліва глядзела на нас і не ўсміхалася. Я памятаю гэты позірк. Быў ён халодны і жорсткі. Зусім не такі, якім віталі нас усюды ленінградцы. Цікава, што падумала яна тады пра нас, пра сённяшняе пакаленне трыццацігодкаў?..

Кожны пражыты намі год аддаляе нас ад гадоў страшлівага гітлераўскага нашэсця і подзвігу ленінградцаў, але няма, відаць, сілы, якая магла б сцерці з памяці тутэйшых жыхароў нечалавечыя мукі і нягоды, перажытыя імі ў гады Вялікай Айчыннай вайны.

У першыя ж дні вайны вораг кінуў на Ленінград 700 тысяч салдат, 1500 танкаў, 1200 самалётаў, разлічваючы захапіць горад хутка і без перашкод. Немец падышоў да горада і нечакана сустрэў упартае супраціўленне. Кожны, хто жыў і працаваў у Ленінградзе, стаў на яго абарону. 160 тысяч ленінградцаў узялі ў рукі зброю і ўступілі ў атрады самаабароны. Больш чым паўмільёна жыхароў горада будавала абаронныя рубяжы — супрацьтанкавыя равы, агнявыя точкі, барыкады на вуліцах горада.

Не ўзяўшы Ленінград штурмам, немцы вырашылі пайсці ў абход, узяць горад з тылу. 31 год таму назад, восенню 1941 года Ленінград быў адрэзаны ад краіны. Пачалася блакада горада. Немцы зацiснулі вакол яго жалезнае кальцо войск, якія атакавалі Ленінград з сушы, мора і паветра. Фашысты выпусцілі на горад 150 тысяч снарадаў, скінулі на яго больш 150 тысяч бомб. Тысячы будынкаў былі ператвораны ў кучы каменняў і цэглы.

У сакрэтнай дырэктыве нямецка-фашысцкага камандавання з 29 верасня 1941 года гаварылася: «Фюрэр вырашыў сцерці горад Пецярбург з твару зямлі... шляхам абстрэлу з артылерыі ўсіх калібраў і няспынная бамбардзіроўкі з паветра зраўняць яго з зямлёй... З нашага боку няма зацікаўлення ў захаванні хаця б часткі насельніцтва гэтага вялікага горада».

Пад помнікам Кацярыны Вялікай.

Ленінградцы абараняліся два з паловай гады. 900 доўгіх дзён і начэй. Крывавыя баі вялі ля сцен Ленінграда салдаты Ленінградскага фронту і балтыйскія матросы. Ленінград галадаў. Колькі ж можа вытрываць чалавек без яды? Месяц, адну зіму... А ленінградцы галадалі 900 дзён, былі гэта дні неспатыканых у гісторыі цярпення і мужнасці людзей.

Найстрашнейшай была зіма 1941—42 года. Быў саракаградусны мароз. Не дзейнічалі водаправод і каналізацыя. Не было электрычнага святла і паліва. Стаяў гарадскі транспарт. З 20 лістапада людзі атрымлівалі па 125 грамаў хлеба ў суткі. Былі з'едзены ў горадзе амаль усе каты, людзі елі сталярскі клей. Вымiралі цэлыя сем'і. У мемарыяльным музеі Піскараўскіх могілак знаходзіцца страшэнны ў сваёй лаканічнасці дзённік дзевяцігадовай дзяўчынкі: «Жэня памерла...», «Дзядзя Вася памёр...», «Мама...», «Памерлі ўсе». Фашысты абстрэльвалі і знішчалі адзіную дапамогу для ленінградцаў — санныя абозы з прадуктамі, якія пасылала савецкая краіна Ленінграду па кручкай «Дарозе жыцця», пракладзенай па ільду Ладажскага возера, а людзі ў Ленінградзе працавалі, моўчкі хавалі памерлых і мерзлі ў нятопленых кватэрах, цешачыся, што і ворагу ў такі мароз будзе цяжэй.

Горад Леніна выстаяў, перамог і голад, і холад. У гісторыі чалавецтва не было аднак такога прыкладу, каб шматмільённы горад мог вытрымаць такую доўгую блакаду. 27 студзеня 1944 года над шырокай Нявой прагрымеў салют, які абвясціў усім аб тым, што блакада Ленінграда, якая працягвалася 900 дзён, поўнасцю знята. Горад-герой перамог.

Герой ён яшчэ і таму, што хаця ў 33 працэнтах быў збураны фашыстамі, то ўжо ў 1948 годзе ленінградцы з гордасцю дакладвалі аб яго поўнай адбудове.

Ніколі аднак не забыцца нам, што ў гады вайны ў Ленінградзе толькі ад голаду памерла больш чым паўмільёна жыхароў. І кажуць, што яшчэ цяпер няма большага граху для ленінградца, як выкінуць скарынку хлеба.

Дык ці ж маглі мы гневацца на тую немаладую, смутную жанчыну, якая глядзела на нас сухімі, калючымі вачыма і не ўсміхалася, калі мы весела і бесклапотна кармілі белай, здобнай булкай ленюхоў-вераб'ёў у жніўні семдзесят другога?..

Ада Чэчуга
Фота аўтара

КУТОК ГАСПАДЫНІ
ШТО РАБІЦЬ, КАБ ДОБРА ЗВАРЫЦЬ

БЛІНЧЫКІ З НЕПАСПАЛІТЫМ ФАРШАМ

У мінулым нумары мы падалі рэцэпты на блінчыкі з фаршам, які падрыхтоўваецца найлягчэй і якім найчасцей напаўняюць блінчыкі нашы гаспадыні. Сёння мы падамо рэцэпты на фарш, які сустракаецца шмат радзей, але тым не менш ён смачны, ды і робіць нашае меню больш разнастайным, а гэта адыгрывае велізарную ролю для нашага апетыту.

ФАРШ З ГРЭЧНЕВАЙ КАШАЙ

На 3 лыжкі зваранай грэчневай кашы бярэм 1 цыбуліну, адну лыжку тлушчу, 10 дэкаў прапушчанага праз мясарубку тлустага сыра, 1 яечка, соль, перац.

Да грэчневай кашы дадаем дробна нарэзаную, падсмажаную на тлушчы цыбулю, расцерты сыр, сырое яечка. Фарш вымяшаць, заправіць па смаку. Змазваць ім блінчыкі, загортваць іх, падсмажваць. Можна падаваць гэтакія блінчыкі як з салатам, так і палітыя смятанай.

РЫБНЫ ФАРШ

На паўкілаграма варанай, смажанай, ці капчонай рыбы бярэм 2 вялікія цыбуліны, лыжку тлушчу, соль, перац, у сезоне 0,25 кг памідораў, а калі памідораў ужо няма, дык лыжку таматнага канцэнтрату.

Рыбу дакладна абабраць са скуры і костак, дробненька пасячы, палажыць на патэльню з падсмажанай цыбуляй, дадаць памідоры, усё хвіліну смажыць, заправіць па смаку. Атрыманым фаршам змазваць блінчыкі, загортваць іх, мачаць у яйцо і цёртую булку, змешаную з жоўтым сырам, падсмажваць. Падаваць з салатам з гароднiны.

ФАРШ З ПЯЧАРАК І КІЛБАСЫ

На 0,25 кг звычайнай кілбасы даем столькі ж пячарак (шампіньёнаў), 2 вялікія цыбуліны, лыжку тлушчу, соль.

Шампіньёны дакладна памыць і цэлыя падсмажыць іх разам са скрылёчкамі цыбулі. Падсмажаныя і крыху астуджаныя прапусціць іх праз мясарубку разам з абабранай са скуркі кілбасой. Пасыпаць соллю, вымяшаць і, калі трэба, дадаць яшчэ перцу. Змазваць блінчыкі фаршам, загортваць іх, падсмажваць перад падачай на стол.

ФАРШ З ЯБЛЫКАЎ

На фарш бярэм кілаграм вінных яблыкаў (на гэта добра выкарыстаць горшыя яблыкі, пашкоджаныя, паабразаныя), шклянку цукру і ванільны цукар.

Яблыкі памыць, не абіраючы парэзаць на чвэрткі, выразаць рабачлівыя ці пашкоджаныя месцы, насення можна не выразаць. Да яблыкаў даліць шклянку вады і развaрыць іх. Пасля гэтага працерці яблыкі праз сіта. Да атрыманай масы дадаць цукар і хвіліну смажыць, дадаючы пад канец ванільны цукар. Астудзіць фарш. Змазваць ім досыць тоўста блінчыкі, загортваць, падаючы пасыпаць цукровай пудрай з ванілінам. Такія блінчыкі вельмі смакуюць, калі ў сезоне яблычны фарш пасыпем яшчэ малінамі і паліем гатовыя блінчыкі смятанкай, збітай з цукрам.

Гаспадыня

БЕЛАРУСКІЯ КНІГІ

У кнігарні імпартных выданняў у Беластоку, вул. Кілінскага 10, можна набыць наступныя кнігі на беларускай мове:

Пазняк Зянон, Браслаўшчына, 1970, цана 14 зл. 70 гр.

Багаты цікавымі здымкамі фотаальбом, прысвечаны прыгажосці беларускага азёрнага краю — Браслаўшчыне. Прырода, архітэктурныя помнікі, гаспадарка і людзі гэтага блакітнага кутка Беларускай ССР складаюць змест выдання.

Рэкамендуем усім, хто цікавіцца Савецкай Беларуссю.

Перкін Н. С., Нацыянальнае і інтэрнацыянальнае ў літаратуры, 1971, стар. 200, цана 8 зл. 70 гр.

Вядомы літаратуразнаўца і даследчык гісторыі беларускай літаратуры Н. С. Перкін сваю кнігу прысвяціў вельмі важнай праблеме раскрыцця дыялектыкі нацыянальнага і інтэрнацыянальнага ў мастацкай літаратуры. У кнізе вялікі фактаграфічны матэрыял, пачэрпнуты перад усім з гісторыі беларускай савецкай літаратуры.

Рэкамендуем усім, хто цікавіцца праблемамі літаратуразнаўства.

Юрчанка Г. Ф., Коціцца-валіцца, 1971, стар. 288, цана 7 зл.

Гэты багаты зборнік-слоўнік устойлівых словазлучэнняў гаворкі Мсціслаўшчыны. Кніга неабходная тым, хто цікавіцца беларускай мовай і вуснай народнай творчасцю беларускага народа.

Янкоўскі М. Я., Паэтыка беларускіх прыказак, 1971, стар. 160, цана 7 зл. 60 гр.

Вядомы збіральнік і даследчык беларускіх прыказак, прымавак і ўстойлівых народных выразаў М. Я. Янкоўскі гэтае навуковае даследаванне прысвяціў цалкам беларускай прыказцы, яе будове і мастацкім якасцям.

Рэкамендуем тым, хто цікавіцца беларускім фальклорам.

Налівайка А. М., Бурэйка Т. А., Беларуская літаратура, 1971, стар. 336, цана 9 зл. 40 гр.

Падручнік па гісторыі беларускай літаратуры, адрасаваны для слухачоў вышэйшых і сярэдніх прафесіянальных школаў. У нас ён можа быць вельмі прыдатны для настаўнікаў беларускай мовы пачатковых школаў, а таксама для вучняў агульнаадукацыйных ліцэяў з беларускай мовай навучання.

Кнігарня імпартных выданняў у Беластоку ахвотна высылае кнігі за паштовым залічэннем з далучэннем рахунку. Запатрабаванні кіруйце па адрасу: „Dom Książki", Białystok, ul. Kilińskiego 10.

(мг)

БЕЛАРУСКАЯ ЛІТАРАТУРА

ПЕРЫЯД XIX СТАГОДДЗЯ

КАСТУСЬ КАЛІНОЎСКІ — ЧАСТКА V

Да галоўных праблем, выступаючых у публіцыстыцы Каліноўскага, трэба аднесці:

а) праблему рэкрутчыны;

б) разважанні аб характары дзяржаўнай улады;

в) рэлігійную і гістарычную праблематыку;

г) метады барацьбы за вызваленне.

І так пяройдзем да характарыстыкі праблемы рэкрутчыны, якая паяўляецца ў некалькіх нумарах «Мужыцкай праўды».

Рэкруцкія наборы ад моманту далучэння Беларусі да Рускай імперыі былі адной з прычын незадавальнення, пратэсту і бунтаў беларускага насельніцтва. Царскія ўлады паклікалі ў армію беларускую моладзь часта на некалькі дзесяткаў год. Малады чалавек, узяты ў армію, вяртаўся з яе часта старым чалавекам. Рэкрутчына аслабляла беларускую вёску эканамічна. Выводзіла з яе найбольш дынамічны элемент — моладзь.

Важнасць рэкруцкай праблемы ўзрасла ў перыяд падрыхтоўкі антыцарскага паўстання. Кожны малады беларус быў патэнцыяльным удзельнікам антыцарскага руху. З гэтай прычыны Каліноўскі кладзе пастаянны націск на антырэкруцкую прапаганду. Фрагменты «Мужыцкай праўды», звязаныя з рэкрутчынай, адзначаюцца асаблівай эмацыянальнасцю аргументацыі. Прыбіраючы да такіх сродкаў і прыёмаў, Каліноўскі хацеў, мабыць, пераканаць беларускага селяніна ў шкоднасці рэкрутчыны. Паслухайма адзін з фрагментаў «Мужыцкай праўды»:

«...чы ёсць паміж намі хтолень, каб не аплаківаў яшчэ альбо свайго сына, альбо свайго брата, альбо свайго мужа, што цар забраў яго ў рэкруты, да і загнаў чорт ведае гдзе? Працуе бацько цяжко на дзеткі свае, гадуе маці сына; ночанькі не спіць, а цар сабача яго вера, як гэты воўк закраўшыся, веліць лавіці, у дубы скуці і гнаці ад радні далёко. А маскоўскае жыццё — горка ужэ доля. Забыць нам трэба, што ёсць у нас наша бацькаўшчына, што ў нас наша радня, і аддаці жыццё не на дабро і шчасце ўсіх, а за ліхо і вечну няволю нашых братоў» (Мужыцкая праўда № 5).

Каліноўскі звяртаў увагу таксама на антынародны характар царскай арміі, якая прызначана для ўмацавання рэжыму і ліквідацыі антыдзяржаўных бунтаў. Каліноўскі даказвае, што служба ў такой арміі гэта ўдзел у антынародных дзеяннях, гэта барацьба з тымі класамі, з якіх выводзяцца самі салдаты. «...Мы то даемо рэкрута і нашымі грудзьмі цар маскоўскі застаўляецься і нашымі рукамі ўспірае бунты і запрадае нас усіх у вечну няволю» (Мужыцкая праўда № 5).

Канчаючы пяты нумар «Мужыцкай праўды», Каліноўскі звяртаецца да беларускіх сялян з заклікам катэгарычна не даваць хлопцаў у царскую армію. Прапанаваў ён рад практычных крокаў, якія мелі запабегчы рэкруцкім наборам. Яшчэ раз прыслухаймася дасканалай аргументацыі Каліноўскага, прастаце ягонага стылю, пераканаўчасці яго слова.

«...Так цэлымі грамадамі згаварыўшыся, нігдзе яму (цару — А. Б.) не давайце. Ён цяпер хочэ ўзяці 5 з тысячы, но як мы ему дамо 5, то ён пазней захочэ ўзяці 10 і зноў пойдзе па-старому. Цяпер мы яму аддамо гыцлёў, но пазней трэба будзе аддаці сваіх сыноў. Так для таго дзецюкі талкуйце добрэ і не давайцеся ашуківаць. За мужыцкую праўду стойце смело, усе разам і калі хто захочэ крыўдзіць вас, выцягаці рэкрута, то хто бы ён не быў, чы то старшыня, чы акружны, чы хоць сам губернатар, то вы яго таўчэце мужыцкаю рукою, а будзе вольнасць і рэкрута не будзе» (Мужыцкая праўда № 5).

Заахвочваючы беларускія вёскі да антырэкруцкіх выступленняў, Каліноўскі спасылаўся на прыклад польскіх сялян. Даказваў, што польскія сяляне з-пад Варшавы збунтаваліся і не далі рэкрутаў. Вось на гэтую дарогу, на дарогу бунту, хацеў скіраваць Каліноўскі і беларускіх сялян.

Антырэкруцкая прапаганда Каліноўскага мела вялікае практычнае значэнне. Каліноўскі імкнуўся да таго, каб як найбольш маладых беларускіх хлопцаў засталося на роднай зямлі і каб у момант выбуху паўстання маглі яны ўключыцца ў паўстанцкія рады. Няма сумнення ў тым, што многія жыхары беларускіх вёсак пайшлі за голасам Каліноўскага — уцяклі ад рэкруцкіх набораў і ўліліся ў паўстанцкія рады.

ТРЫБУНА чытачоў

ГРАМАДСКІ ДЗЕЯЧ

Казімір Матус ужо 17 год працуе ў грамадскай радзе нарадовай у Шымках Беластоцкага павету. Ад 1960 года з'яўляецца сакратаром рады. Добра яго ведаюць жыхары грамады. Ён добразычлівы і непасрэдны. З'яўляецца актыўным арганізатарам мясцовага сельгасгуртка. Ён старшыня рэвізійнай камісіі ў міжгуртковай машыннай базе і ў гмінная спулдзельні сялянскай самапомачы ў Міхалове. З'яўляецца таксама членам надзорчай рады гэтай спулдзельні. За актыўную працу быў выбраны дэлегатам на сёлетні з'езд ВЗГС.

М. Гогель

А ШТО ЧУВАЦЬ НА СМЫЧКОВАЙ?

Смычковая — гэта амаль канец Варшавы. Некаторыя называюць гэту вуліцу «варшаўскай вёскай», сапраўды тут часам і певень заспявае. Аднак гэта вуліца чысценькая, а асабліва гэта кідаецца ў вочы цяпер, увосень.

На гэтай вуліцы стаіць адзін вялікі будынак (Інстытут рускай філалогіі). Тут вучацца і жывуць студэнты рускай, беларускай і ўкраінскай мовы. Некаторыя прывыклі да Смычковай, як да сваёй хаты.

Вясною тут вельмі многа зелені, а кругом рассцілаюцца лугі. Студэнты вельмі любяць гэты свой куток. Калі яны там жывуць, вуліца заўсёды ўпарадкаваная, летам толькі няма каму рабіць тут парадкаў. Усе раз'едуцца дадому, і Смычковая чакае сваіх гаспадароў тры месяцы. За гэты час яна зарасце розным зеллем.

Восенню вуліца ажывае. Як толькі прыедуць студэнты, адразу бяруцца за парадкі. У адну сонечную нядзелю гурток ЗМВ арганізаваў чын. Ініцыятарам гэтага чыну быў Мікола Іванчук, студэнт 5-га курса рускай філалогіі. За некалькі гадзін выгляд вуліцы змяніўся, яна стала «другой вуліцай».

Такія чыны бываюць тут часта. Але на чыны гэтыя прыходзіць не толькі моладзь з ЗМВ, а Міколу Іванчука называюць на Смычковай «бацькам чынаў».

Павел Гілеўскі

Вось як добра, што бацька навучыў мяне касою паслугоўвацца... Часам і ў сталіцы прыдасца.

ВОСЕНЬ

Хмары нізка на небе,
Над лесам туман,
Бярозы золатам свецяць,
Восень у вёску прыйшла.
Выйду на лес падзівіцца,
Успомню маладыя гады.
У лесе, пад елкай густою
Сядзеў партызан малады.
Ў ахове стаяў, каб таварышы
Па бою маглі адпачыць.
На другую ноч
у адкос паляцеў
Каля Жэдні цягнік.

М. Лук'янюк,
Белкі

АКАДЭМІЯ Ў ЧЫЖАХ

Вечарам 4 лістапада г.г. у грамадскай святліцы ў Чыжах адбылася акадэмія, прысвечаная 55-й гадавіне Вялікай Кастрычніцкай рэвалюцыі. Быў прачытаны даклад, а потым вучні мясцовай школы выступілі з вершамі і песнямі, прысвечанымі рэвалюцыі. На заканчэнне дэманстраваўся савецкі кінафільм «Ластачка».

Я. М.

У ГАЙНАЎСКІМ ЛІЦЭІ

У гэтым годзе, як і ў мінулых гадах, у Гайнаўскім беларускім ліцэі адбылася акадэмія, прысвечаная Кастрычніцкай рэвалюцыі. Удзельнічалі ў ёй усе настаўнікі і вучні. Даклад чытаў Збышак Бяленя, а ў мастацкай частцы было многа вершаў і песень, якія гаварылі аб Леніне, рэвалюцыі і шчасці.

Валя Анішчук

Мне 17 год. Вучуся ў III класе Медыцынскага ліцэя ў Бельску. Вельмі люблю чытаць беларускія кніжкі і заўсёды чытаю «Ніву». Я вельмі хачу пазнаёміцца з сяброўкамі і сябрамі з іншых вёсак.

Мой адрас:
Nina Owłasiuk, w. Lachy, p-ta Klejniki, pow. Hajnówka.

Дарагое «Сэрцайка»! Мне 17 год і я вучуся ў сярэдняй школе. Два гады таму назад я пазнаёмілася з хлопцам, які мне спадабаўся. Ён вучыўся далёка і мы былі толькі сябрамі. Калі мы сустракаліся, гаварылі пра школу, пра дом і г.д. Але гэты хлапец у гэтым годзе вучыцца ў тым горадзе, дзе і я, толькі ў іншай школе. Мы пачалі часцей сустракацца, і наша сяброўства перайшло ў каханне. Я хаджу з ім ужо другі месяц. Ведаюць аб гэтым мае бацькі, а таксама сябры і сяброўкі. І мне зусім не сорамна, таму што ён вельмі прыгожы і разумны хлапец. Усё было б нядрэнна, каб не псуў справу другі хлапец, які стаў да мяне заляцацца. Я з ім неахвотна гавару і не звяртаю на яго большай увагі, але баюся, каб яго заляцанні не зашкодзілі адносінам з «маім» хлопцам. Не ведаю, што мне цяпер рабіць? Ці выпадае пра ўсё гэта расказаць аднаму з іх? Катораму?

Гражына з Бельскага павету.

Гражына! Няма чым пераймацца! Хлопец, які табе не падабаецца, не прымусіць цябе хадзіць з ім. Заляцаецца, бо ты яму падабаешся. Не раю аднак табе сварыцца з ім, ды расказваць яму ўсёй тваёй любоўнай гісторыі таксама не варта. Яго заляцанні прымай, як жарт. Ён тады зразумее, што твае адносіны да яго чыста сяброўскія. «Свайго» хлопца непатрэбнымі рэчамі не турбуй, хіба што хочаш выклікаць зайздрасць.

Жадаю ўсяго найлепшага!

Сэрцайка

* * *

Ты сказаў што будзеш усім сваёй дзяўчыне
Сонцам і небам, днём і ночкай цёмнай
Пясочкам жоўтым і рэчкай соннай
Бярозкай белай як кветкі на каліне
І ўсім чаго захоча
І нават сэрцам каторае так голасна стукоча
. . . .
Ты гаварыў ёй вельмі многа
Так многа вельмі многа
Так што ў канцы не чула ўжо нічога
. . . .
Была шчаслівай

Калі твой поезд далёка,
Калі загіне ў тумане твой след,
Зноў мая думка шырока,
Душу засыпле, як снег.

Душа за табою будзе ганіці,
І сэрца тваго доўга прасіці,
Каб часам ўспомніла, хаця на хвіліну,
Сваю, дарагую радзіму.

Радзімай я буду з'яўляцца,
Я, дарагі мой,
А я — гэта шчасце,
Шчасце і мары, каторыя сняцца.

Таму не шукай доўгай разлукі,
Калі хоч быць шчаслівым,
Цалуй мае рукі,
Яны многа давалі,
Нічога, нічога за гэта не бралі.

Ліля Грыгарук
Бельск

БРАК ІНІЦЫЯТЫВЫ

У Тафілаўцах у канцы вёскі (ад Карыціскаў) на працягу нейкіх 100 метраў зусім няма маставой на вуліцы, хаця дамы стаяць. Бруку тут ніколі не было. І цяжка нават паверыць, што сяляне ў сваіх гаспадарскіх патрэбах ад вякоў нейк абыходзіліся, ну і далей абыходзяцца без яго. Тут мала балота, гразі, ямаў і лёгка нават скруціць карк у гэтым месцы. А штодзённа тут рух, сяляне едуць вазамі, ходзяць. Не верыцца нават.

Чаму тут ніхто не паклапоціцца і не зробіць нейкага парадку і канца гэтаму д'ябальскаму месцу? Сюды толькі навазіць жвіру. Мясцовыя трактарысты згодны навазіць яго. Але хочуць таксама, каб гэту работу нехта ўлічыў і пасля заплаціў ім. Можа і маюць рацыю.

Але чаму самі сяляне вёскі не могуць грамадска навазіць сюды жвіру? Нікому чужому. Сабе. Кожнае глупства рабіць за грошы?

М. Панфілюк

ПЫТАННЕ: Пасля смерці гаспадара ў 1957 годзе на гаспадарцы засталася яго жонка, якой было тады 60 год, і яго дарослы жанаты сын. Жылі яны разам, але гаспадарку фактычна вёў сын, бо матка яго была няздольная да працы. Ці сын набыў уласнасць гаспадаркі па аснове новага зямельнага закону, паколькі карыстаўся з гаспадаркі самастойна больш дзесяці год?

АДКАЗ: Паводле закону з 26.XI.1971 аб урэгуляванні ўласнасці сельскіх гаспадарак, той, хто карыстаецца самастойна з зямлі, набывае ўласнасць зямлі на аснове гэтага закону. Аднак у абставінах, прадстаўленых у пытанні, гэтыя ўмовы не споўнены. Не можна лічыць сына за самастойнага ўладальніка ва ўмовах, калі на гаспадарцы знаходзілася яго матка, саўладальніца гаспадаркі, хаця яна фактычна не працавала.

У выпадку, калі былі іншыя наследнікі, якія на гаспадарцы не жылі і не працавалі, яны страцілі свае правы да гаспадаркі, і прэзідыум павятовай рады нарадовай можа прызнаць уласнасць да гаспадаркі маці і сына, з выключэннем іншых наследнікаў, але не можа прызнаць уласнасці толькі сыну.

■ 30.X.72 г. у вёсцы Чаромха Гайнаўскага павету згарэлі дзве стадолы з сельскагаспадарчымі прыладамі. Страты каля 90 000 зл. Пажар узнік у Васіля Барана.

■ 31.X.72 г. у Трашчотках Бельскага павету згарэў стог пшаніцы Міхала Антасюка. Страты каля 4.000 зл. Стог спаліла 6-гадовае дзіця.

Уладзімір Васіленка, Клепікі. Прапануеце нам суаўтарства («Мо што няскладна, дык прашу падрыфмаваць»). Даражэнькі сябра, нічога ў нас не атрымаецца, можам так нарыфмаваць, што адрачэцеся ад свайго твора. А хто тады шышкі збіраць будзе? Лепш пішыце прозай.

Валя Анішчук. «Калі?» атрымалі. Надрукуем. Жадаем далейшых поспехаў.

КІНО

ГАЙНАЎСКІ ПАВЕТ

Кляшчэлі
„Most" (jugosł.), „12 krzeseł" (radz.), „Przygody psa Cywila" (polski), 28.XI.-3.XII.

Нараўка
„Orzeł w klatce" (jugosł.), „Oczami przyjaciół" (polski), 29.XI-3.XII.

Нарва
„Podróż za jeden uśmiech" (polski), „Jestem niewiernym mężem" (franc.), 29.XI.-3.XII.

Чыжы
„Akcja Brutus" (polski), „Narkotyk" (franc.), 29.XI-3.XII.

Дубічы Царкоўныя
„Kamo znany osobiście" (radz.), „Kamo niebezpieczna misja" (radz.), 29.XI-3.XII.

Арэшкава
„Kaszabe" (polski), „Kajtek i siedmiogłowy smok" (NRD), 2—3.XII.

БЕЛЬСКІ ПАВЕТ

Боцькі
„Przyjęcie" (rumuński), „Aleksander Newski" (radz.), 29.XI—3.XII.

Орля
„Zbrodnia i kara" (radz.), 29.XI—3.XII.

Райск
„Nie można żyć we troje" (angiel.) „Prawdzie w oczy" (polski), 29.XI.—3.XII.

САКОЛЬСКІ ПАВЕТ

Крынкі
„Zdradzieckie gry miłosne" (czeski), „Czworokąt śmierci" (czeski), „Krzyżacy" (polski), 28.XI.—3.XII.

Шудзялава
„Cytadela odpowie" (bułgar.), „Przeciw Wranglowi" (radz.), 29.XI.—3.XII.

Янаў
„Sledztwo w sprawie obywatela poza wszelkim podejrzeniem" (wł.) 29.XI.—3.XII.

СЯМЯЦІЦКІ ПАВЕТ

Нурэц
„Przygody psa Cywila" (polski), „Czekam w Monte Carlo" (polski), „Zaproszona" (franc.) 28.XI.—3.XII.

Мельнік
„Miałem 19 lat" (NRD), „Zaproszona" (franc.), 29.XI.—3.XII.

Мілейчыцы
„Polonez Ogińskiego" (radz.), „Królewski błąd" (czeski), „Kochany drapieżnik" (rumuński), 28.XI.—3.XII.

ДУБРОЎСКІ ПАВЕТ

Сухаволя
„Śledztwo w sprawie obywatela poza wszelkim podejrzeniem" (włoski), 29.XI.—3.XII.

Новы Двор
„Oficerowie" (radz.), „Wujaszek Wania" (radz.), 28.XI.—3.XII.

Organ Zarządu Głównego Białoruskiego Towarzystwa Społeczno-Kulturalnego

Adres redakcji: Białystok, ul. Wesołowskiego 1. Telefony: red. naczelny 2-10-33, centrala 2-32-41 do 45. Warunki prenumeraty: miesięcznie — 2,40 zł, kwartalnie — 7,20 zł, półrocznie — 14,40 zł, rocznie — 28,80 zł. Prenumeratę przyjmują wszystkie placówki pocztowe i listonosze. Wpłaty na prenumeratę indywidualną należy dokonywać na konto PUPiK „Ruch" Nr 102-7-161 NBP Białystok I Oddział Miejski. Na odwrocie blankietu należy podać okres prenumeraty i tytuł zamawianego pisma. Zamówienia ze zleceniem wysyłki za granicę przyjmuje — Przedsiębiorstwo Kolportażu Wydawnictw Zagranicznych „Ruch" Warszawa, ul. Wronia 23. Nr konta PKO 1-6-100024. Zamówienia z krajów europejskich jak i zamorskich należy kierować pod adresem Przedsiębiorstwo Kolportażu Wydawnictw Zagranicznych „Ruch" Warszawa, ul. Wronia 23.

BZGraf. Nakład 6.811 T-3

З латышскага

Ідучы насустрач...

Мяне выклікаў начальнік і, трасучы перад маім носам ліст-ком паперы, сказаў:

— Вы толькі палюбуйцеся, што нам пішуць! Ну і людзі! Яны заўсёды на нешта і на некага скардзяцца.

— Зноў абважванне, ці антысанітарны стан сталоўкі? — спытаў я.

— Не, на гэты раз нешта іншае.

Усадзіўшы на нос акуляры, я прачытаў:

«У былым гандлёвым памяшканні ў нашым доме знаходзіцца склад. Ці не лепш было б зрабіць там кафэ?..»

— Справядлівая просьба, — сказаў я, — людзі хочуць культурна бавіць вольны час за кубачкам кавы. Трэба ўважыць іх пажаданне.

У выніку, пасля доўгага і дэталёвага абмеркавання, склад перанеслі, а на яго месцы адкрылі кафэ.

Праз некалькі дзён атрымліваем новую скаргу:

«Некаторыя суб'екты прыносяць у ваша кафэ піва, распіваюць яго, а затым непрыстойна паводзяць сябе ў двары нашага дома...»

— Нічога не зробіш, людзі хочуць піць піва.

У памяшканні былога кафэ мы ўстанавілі піўныя аўтаматы. Але неўзабаве прыйшло новае пісьмо:

«У вашай піўнушцы людзі распіваюць віно, а затым брыдка лаюцца і б'юцца ў нашым двары...»

— Ну, ведаеце, — уздыхнуў начальнік, — чаго яны ад нас яшчэ хочуць?

— Віна, — падказаў я, — людзі хочуць віна!

Замяніць піўныя аўтаматы не бог ведае якая цяжкасць. Замянілі. А людзі ўсё не супакойваліся:

«Цяпер у вашай забягалаўцы нейкія падазроныя тыпы дaліваюць у віно палітуру і дэнатурат, а затым у нашым двары...»

— Ай-я-ёй! — сказалі мы, — людзі падрываюць сваё дарагое здароўе рознымі сурагатамі!..

І... адкрылі па суседству спецыялізаваны гарэлачны магазін.

На наступны ж дзень трывожна зазваніў тэлефон:

— Ратуйце, людцы добрыя! Больш цяпер нельга. Уся падваротня занята выпівохамі, якія...

— Грамадзянін, — пачціва адказаў я, — мы заўсёды ідзём насустрач пажаданням працоўных і робім для іх усё, што ў нашых сілах. Але ваша пытанне не ў нашай кампетэнцыі. Званіце ў міліцыю!

Міерміліс Стэйга

НІЎКА

Усё людское нам не чужое...

ШТО РАБІЦЬ

— Калі рамонт у тваёй кватэры ўжо закончыўся, дык што там робіць рамонтная брыгада?

— Працуе ў лік наступнага года.

СОРАМ

— Што ў вас ёсць на абед? — спытаў наведвальнік сталоўкі.

— Як вам не сорам, грамадзянін, другі месяц у нас абедаеце, а ніяк не можаце запамятаць, — адказаў афіцыянт.

Талаваломка

Колькі трохвугольнікаў і квадратаў рознай велічыні ўмяшчае гэтая фігура?

Адказ на заданне з папярэдняга нумара:

СТАРАЯ ДЗЕЎКА

— Адна старая дзеўка псуе мне жыццё. Калі я спыняю машыну каля бара, яна адразу бяжыць па пасёлку і крычыць, што я зноў напіўся. Так я здабыў славу горкага п'яніцы. Як мне быць?

— Кожную ноч пакідайце машыну каля яе дома, і няхай людзі гавораць, што ім уздумаецца.

Чаго ў спорце не бывае!

НАВАРАЖЫЛА

Жонка, вярнуўшыся ад знахаркі, гаворыць мужу:

— Ой, мужанёк, мне знахарка такое страшэннае наваражыла!..

— Што ж менавіта?

— Сказала, што неўзабаве стану ўдавою!

Муж хуценька схапіў шапку і выбег з хаты.

— Куды ж ты так пагнаў? — крычыць услед жонка.

— Бягу, каб хутчэй развесціся з табою, — нахаду кінуў муж.

НЕ ЗІРНУЛА

— Ты звярнула ўвагу на тую брунетку ў трамваі?

— Тую, што з зялёнымі вачамі, у чорным касцюме, з чырвонай сумачкай і ў чырвоных туфлях?

— Ну!

— Падумаць толькі, я на яе нават не зірнула.

У КРАМЕ

— У вас ёсць штонебудзь для тых, хто вяртаецца з рыбалкі з пустымі рукамі?

— Ёсць. Кансерваваныя ракі.

ПРЫЧЫНА

— Заўсёды, калі вы ўсміхаецеся, мне хочацца запрасіць вас да сябе..

— Я вам падабаюся?

— Ды не. Я зубны ўрач.

ЦІ НЕ ГАНЬБА...

— Ці не ганьба вам?! Ужо восьмы раз стаіце ў судзе, — дакараў суддзя падсуднаму.

— Ды вы тут цэлае жыццё сядзіце, і я вам нічога не кажу...

Перастрахоўшчык.

РАСКРЫЛА ТАЯМНІЦУ

Заўсёды, калі малой дзяўчынцы прыносілі гасцінцы, ёй казалі:

— Ад зайчыка... Зайчык перадаў...

Слухала гэта малая, слухала і аднаго разу пытае:

— А што, вялікі ў зайчыка магазін?

Без слоў.

СТОГАДОВЫ ЖЫХАР

Да старога габраўца, які і ў свае сто год яшчэ пасвіў коз і авечак, прыехаў журналіст, каб узяць інтэрв'ю.

— Якое малако ты п'еш, дзядуля? Казінае ці авечае? — адразу запытаўся ён.

— Якое, хлопча, танней, — адказаў стары.

МУХА

Хацела мёду зведаць асалоду,
А ўлезла ў мёд — не захацела
мёду.

В. Жуковіч

ПЕСНІ ПА ЗАЯЎКАХ

Па просьбе Антона Кліма, Тэрэсы Лісоўскай, Рэгіны Быцуль і Марыі Чыквін з Беластока змяшчаем

Амурские волны

Плавно Амур свои волны несет,
Ветер сибирский им песню поет.
Тихо шумит над Амуром тайга,
Ходит пенная волна,
Пенная волна плещет,
Величава и вольна.

Там, где багряное солнце встает,
Песню матрос на Амуре поет,
Песня летит над широкой рекой,
Льется песня широко,
Песня широко льется
И несется далеко.

Красоты и силы полны,
Хороши Амура волны.
Серебрятся волны
Серебрятся волны
Славой Родины горды.

Плещут, плещут силы полны,
И стремятся к морю волны.
Серебрятся волны,
Серебрятся волны,
Славой русскою горды.

Красива Амура волна
И вольностью дышит она,
Знает волна — стерегут её покой.
Спокойны реки берега,
Шумит золотая тайга,
И дышит волна ее чудной красотой.

Величав Амур седой.
Мы храним его покой.
Корабли вперёд плывут.
Волны бегут и бегут.

Ты шуми, Амур родной,
Ты шуми седой волной,
В грозном беге прославляй
Наш советский вольный край!

Плавно Амур свои волны несет,
Ветер сибирский им песню поет,
Тихо шумит над Амуром тайга.
Ходит пенная волна,
Пенная волна плещет,
Величава и вольна!

— *Тут грошы, там грошы... А дзе ў гэтым доме соль, чорт яго ведае!*

Курёзы

НЕБЯСПЕЧНЫ ЗААПАРК

Узвядзенне незвычайнага заапарка пачата ў Хайдэрабадскім заалагічным садзе. На плошчы звыш 30 акраў размесціцца запаведнік, у якім наведвальнікі змогуць назіраць жыццё дзікіх жывёлін не ў клетках, а на свабодзе. Экскурсіі па заапарку будуць рабіцца ў спецыяльных аўтобусах з трывалага матэрыялу. Там можна будзе ўбачыць рэдкіх прадстаўнікоў жывёльнага свету Індыі: азіяцкага льва і аднарогага насарога, белага тыгра і гаура (буйвала, які жыве ў джунглях).

АДЗІН ПРАЗ САХАРУ

Англійскі журналіст і пісьменнік Джэфры Мурхауз аб'явіў нядаўна, што ён мае намер у адзіночку перайсці праз Сахару. Яго транспартным сродкам будзе вярблюд.

Маршрут адважнага падарожніка складае 3600 міль і працягваецца ад атлантычнага ўзбярэжжа да Ніла. Адзіным прэцэдэнсам пераходу праз пустыню ў адзіночку з'яўляецца экспедыцыя немца Хорнемана ў канцы мінулага стагоддзя. Аднак яго шлях быў амаль удвая карацейшы. Паводле разлікаў самога Мурхауза, якому прыйдзецца прайсці праз Маўрытанію, Малі, Алжыр, Лівію і Егіпет, падарожжа зойме каля года. Ён возьме з сабой толькі секстант, компас, гадзіннік і невялікую аптэчку.

Адзін з самых складаных этапаў падрыхтоўкі да экспедыцыі заключаўся ў тым, каб навучыцца яздзе на вярблюдзе. Мурхауз браў урокі ў лонданскім заапарку, выкарыстоўваючы вярблюдаў, на якіх звычайна катаюць дзяцей...

Мурхауз мае намер прайсці месячную акліматызацыю ў Маўрытаніі і пачаць падарожжа ў канцы лістапада. «Я абавязкова напішу аб гэтым кнігу, калі застануся жывы», — сказаў ён.

Між намі

На адну дошку караля і пешку ставяць толькі ў шахматнай гульні.